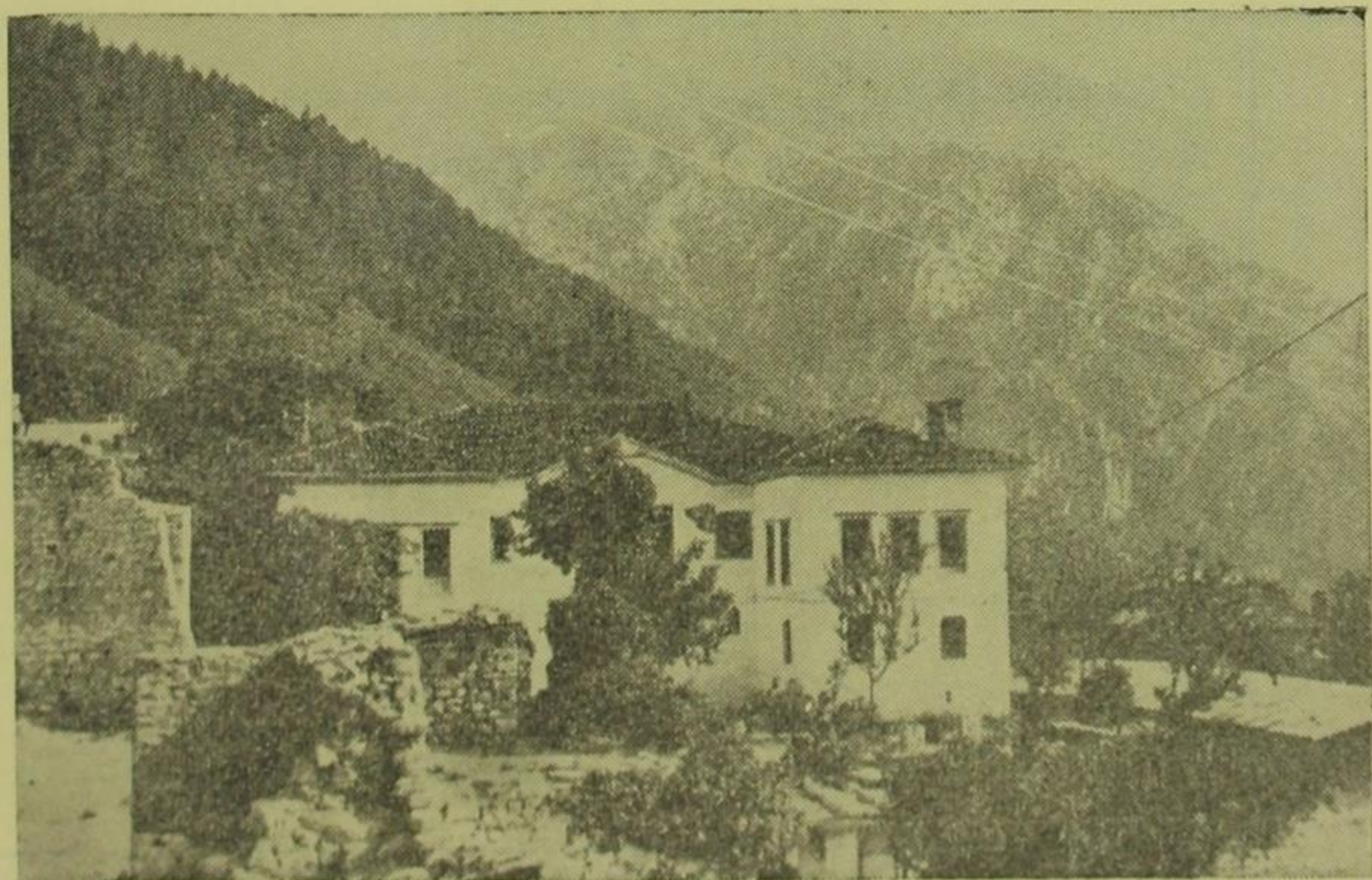

ΦΩΝΙΤΕΣ

ΟΡΓΑΝΟΝ ΤΗΣ ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΚΟΝΙΤΣΗΣ

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 1967
ΑΡΙΘ. 57 ΕΤΟΣ ΣΤ'

ΚΟΝΙΤΣΑ

ΜΗΝΙΑΙΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΤΗΣ ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΚΟΝΙΤΣΗΣ

Ἐκδιδόμενον ἐν Ἀθήναις ὑπὸ τοῦ Συνδέσμου Κονιτσιωτῶν «Ο ΑΩΟΣ»

ΓΡΑΦΕΙΑ: Βύσσης καὶ Καίρη 2 — ΑΘΗΝΑΙ

ΕΤΗΣΙΑ ΣΥΝΔΡΟΜΗ

Ἑσωτερικοῦ : Δρ. 100 — Κοινοτήτων : Δρχ. 150 — Ἑξωτερικοῦ: Δολλάρια 8
Διὰ τοὺς κατοίκους τῆς περιοχῆς Κονίτσης δρχ. 75

ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΙΣ ΚΑΙ ΥΠΕΥΘΥΝΟΙ ΚΑΤΑ ΝΟΜΟΝ

Ὑλῆς: ΤΑΚΗΣ ΠΑΠΑΔΗΜΟΥΛΗΣ, ΓΙΑΝΝΗΣ ΛΥΜΠΕΡΟΠΟΥΛΟΣ

Τυπογραφείου: Κ. Ἀθανασίου, Ἀριστοφάνους 9 — Περιστέρι

Ἀνταποκριτὴς ἐν Κονίτῃ: ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ΕΥΘΥΜΙΟΥ

ΤΑΚΤΙΚΟΙ ΣΥΝΕΡΓΑΤΑΙ

Ν. ΤΣΑΚΑΣ, Ε. ΣΟΥΡΛΑΣ, ΑΡ. ΠΥΡΡΟΣ, Σ. ΓΚΑΤΣΟΠΟΥΛΟΣ

ΟΡ. ΜΑΝΘΟΥΛΗΣ, Α. ΕΥΘΥΜΙΟΥ, Χ. ΓΚΟΥΤΟΣ

Ἐμβάσματα: ΔΗΜ. ΜΗΛΙΓΚΟΝ, Λεωφ. Ἀλεξάνδρας 83 (Τομεὺς 702)

Ἀλληλογραφία: Ι. ΛΥΜΠΕΡΟΠΟΥΛΟΝ, Ἀλ. Σούτσου 5 — Ἀθῆναι

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΙΚΩΝ ΕΞΩΦΥΛΛΟΥ	: Τὸ ἀρχοντικὸν Χουσέν μπεη στὴν Κόνιτσα
Λ.—	: Ἑξόρυξη μαρμάρων
ΤΕΛΛΟΥ ΑΓΡΑ	: Γιὰ φιλιὰ στὰ χιόνια
Ν. Γ. ΠΕΝΤΖΙΚΗ	: Παιδικὴ μνήμη
Χ. ΣΚΑΝΔΑΛΗ	: Ἡ λιθοσωρία
Σ. ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ	: Τὰ χωριὰ τοῦ Σαρανταπόρου
Χ. ΓΚΟΥΤΟΥ	: Γύρω ἀπὸ τὸ χωριὸ Μοναστήρι
ΣΥΝΤΑΞΗ	: Σημειωματάριο Πνευμ. Ἐνημερώσεως
»	: Κονιτσιῶτες τῆς Ἀθήνας
ΕΥΡ. ΣΟΥΡΛΑ	: Κριτικὴ τοῦ Βιβλίου
Α. ΕΥΘΥΜΙΟΥ	: Νέα ἀπ' τὴν Πατρίδα

Ἐξόρυξη μαρμάρων

Ἕνας δεύτερος συμπληρωματικός ἀναπτυξιακὸς στόχος, γιὰ τὴν Ἐπαρχία Κονίτσης, μετὰ τὴν ἰχθυοτροφία στὰ ποτάμια, θὰ ἦταν ἡ ἐξόρυξη ἀκατεργάστων μαρμάρων καὶ ἄλλων ἡμίσκληρων ἢ σκληρῶν χρωματιστῶν λίθων, ποὺ παρουσιάζουν μεγάλο δομικὸ ἐνδιαφέρον, σὲ παγκόσμια κλίμακα, σήμερα. Μιὰ δουλειά, ποὺ μπορεῖ νὰ γίνη παράλληλα μὲ τὴ γεωργία ἢ μὲ τὶς ἄλλες βιοτεχνικὲς ἐργασίες, πρὸς συμπλήρωση τοῦ χαμηλοῦ εἰσοδήματος.

Εἶναι γνωστὸ ὅτι ἡ Ἑλλάδα ἔχει ἀνεξάντλητες ποσότητες μαρμάρων καὶ ἄλλων λίθων μὲ ποικιλία ἀπὸ χρώματα καὶ στίς καλύτερες ποιότητες.

Βέβαια, τὰ προβλήματα τῆς ἀξιοποιήσεως αὐτοῦ τοῦ πραγματικὰ ἀξιολόγου ἐθνικοῦ πλούτου, εἶναι καὶ πολλὰ καὶ δυσκολόλυτα. Βασικὰ δὲν ἔχουμε ἱκανοὺς φορεῖς γιὰ τὴν ἀξιοποίηση τοῦ Κλάδου. Μᾶς λείπει τὸ εἰδικευμένο προσωπικό. Μᾶς λείπουν τὰ ἔργα ὑποδομῆς καὶ οἱ ἄλλες ἐγκαταστάσεις κατεργασίας καὶ ἐμπορίας των.

Πέραν ὅμως ἀπ' αὐτά, τὸ κυριώτερο ποὺ μᾶς λείπει εἶναι ὅτι δὲν ἔχουμε διερευνήσει τὸ ἐλληνικὸ ὑπέδαφος καὶ δὲν ξέρουμε τίς μαρμαροφόρες περιοχὲς του. Αὐτὸ συμβαίνει καὶ μὲ τὴν ἐπαρχία μας. Εἶναι γνωστὸ πὺς στὸ Κεράσσοδο (Ἀγ. Παρασκευή) ὑπάρχει πρὸς τὴν πλευρὰ τοῦ Σμόλικα τὸ Κόκκινο μάρμαρο, ποὺ εἶναι ἀπὸ τὰ πιὸ σπάνια στὸ εἶδος του γιὰ ὁλόκληρη τὴν Ἑλλάδα, ἐκλεκτῆς ποιότητος καὶ σὲ ἀνεξάντλητες ποσότητες. Ποιὸς ὅμως, μᾶς ἀποκλείει ὅτι σ' ὁλόκληρη τὴν ἄλλη ἐπαρχία μας καὶ ἰδιαίτερα σ' ὅλο τὸν ὄγκο τοῦ Σμόλικα, δὲν ἀφθονοῦν τέτοια ἐκλεκτὰ δομικὰ ὀρυκτά.

Συνεπῶς ἐνέργεια πρώτη εἶναι νὰ γίνη μιὰ ἐπισταμένη ἔρευνα τῆς ἐπαρχίας ἀπὸ εἰδικούς. Κι ὅταν ἐντοπισθοῦν οἱ φλέδες, τότε θὰ πρέπει ν' ἀντιμετωπισθῇ τὸ θέμα στὰ σοβαρά, ἀπὸ τίς ἀρχὲς καὶ ἀπὸ τοὺς ντόπιους.

Κατὰ μέσον ὅρον ἡ ἀξία τοῦ κυβικοῦ μέτρου ἀκατεργάστων μαρμάρων παραδοτέων σὲ λιμάνι (π.χ. στὴν Ἡγουμενίτσα) σήμερα ὑπερβαίνει τὰ 130 δολλάρια. ποὺ σημαίνει τρεῖς χιλιάδες ἐννεακόσιες δραχμές. Κατὰ τὴ γνώμη τῶν εἰδικῶν τὸ μάρμαρο εἶναι ἓνα δομικὸ ὕλικὸ ποὺ κυριαρχεῖ πάντοτε καὶ ἡ ἀξία του θὰ ἀνεβαίνει διαρκῶς.

Ἡ ἐξόρυξη μαρμάρων μπορεῖ νὰ γίνη ἀπὸ ομάδες γεωργῶν ἢ δασεργατῶν στίς ὥρες τῆς ἀναδουλειᾶς. Ἡ Ἀγροτικὴ Τράπεζα, τὸν τελευταῖο καιρὸ ἀποφάσισε νὰ ἐνισχύη κάθε τέτοια πρωτοβουλία μὲ μεσοπρόθεσμα δάνεια. Μὲ τὰ δάνεια αὐτά, οἱ γεωργοὶ ἢ στὴν ἀνάγκη οἱ συνεταιρισμοὶ τους, μποροῦν νὰ προμηθευτοῦν συγχρονισμένα μηχανήματα ἐξόρυξης, κατεργασίας τῶν μαρμάρων σὲ τυποποιημένους ὄγκους καὶ φόρτωσης στὰ μεταφορικὰ μέσα. Ἡ μεταφορὰ τῶν ὄγκων αὐτῶν θὰ γίνεταί μὲ φορτηγὰ αὐτοκίνητα γιὰ τὴν Ἡγουμενίτσα, ὅπου θὰ ὑπάρχει μεγάλη ἀποθήκη καὶ σὲ μιὰ δεύτερη φάση καὶ σχιστήριο. Στὴν Ἡγουμενίτσα θὰ συγκεντρώνωνται μεγάλες ποσότητες μαρμάρων, ἀπὸ ὁλόκληρη τὴν Ἠπειρο καὶ κάθε μῆνα (ἢ καὶ σὲ μικρότερα χρονικὰ διαστήματα) θὰ φορτώνωνται οἱ ποσότητες αὐτές, ἀρχικὰ ἀκατέργαστες, ἀργότερα κατεργασμένες (καὶ συνεπῶς σὲ πο-

Γιὰ φιλιὰ στὰ χιόνια

ΤΕΛΛΟΥ ΑΓΡΑ

Θυμᾶμαι ἓνα Γενάρη μῆνα...

Στὰ δλόγυρα ποὺ ὀρχιοῦνται σχοῖνα
πάει κι ἔρχεται μιὰν ἄσπρη ἀχτίνα

Σὲ ἀλγεινὰ ξάστερη ἀτμοσφαῖρα
ξεθύμαινε, ἓνα γύρο, ἡ μέρα

Ὅρες ποὺ πέρασαν καὶ πᾶνε,
μιὰ — μιὰ ξυπνᾶνε καὶ μιλᾶνε,
Ψέμματα νᾶναι; ἀλήθεια νᾶναι;

Σημάδι τὸ σημάδι βρίσκει!
χιόνια, νερά τῶν νερῶν ἴσκιои...

Ἀναρωτιέμαι ἀναθυμᾶμαι.
Εἶρω τοὺς δρόμους ποὺ περνᾶμε:
Σὲ κείνο τὸ Γενάρι πᾶμε;

Μέσα ἀπ' τοὺς δρόμους κι ἀπ' τὰ χιόνια,
ἄχ, πᾶμε γιὰ φιλιὰ στὰ χιόνια;

Τὰ δάχτυλα εἶναι εἰρμὸς καὶ τρίλλια
νὰ τῇ μελετοῦν τ' ἄκρα χεῖλια
νότα τῇ νότα, ἀργά, ὅλο ζήλεια...

Μὰ ἡ σάρκα τὸ εἶναι της ὀρίζει
ἀλοιῶς, καὶ τ' ὅσο τῆς ἀξίζει.

Μὰ ἡ σάρκα — πόλεμος κι ὠχρότης —
σὴν γυρίζει στὸν ἑαυτὸ της
νὰ καταπιῇ τὸ «εὐχαριστῶ» της.

Μέσα ἀπ' τοὺς δρόμους κι ἀπ' τὰ χιόνια
ἄχ πᾶμε γιὰ φιλιὰ στὰ χιόνια;

Φυσάει στὰ μονοπάτια, μόνα.
Στὸ γυμνὸ κόρφο τοῦ πευκῶνα
σκέπη δὲν ἔχει ἀπ' τὸ χειμῶνα.

Κρυώνει ὅπου ἀκουμπᾷ τὸ χέρι...

Κι ἐσένα νὰ σὲ δοῇ, ποιὸς ξέρει,
ἀγάπης αἶθριο μεσημέρι!

λὺ μεγαλύτερη τιμὴ) γιὰ τὸ ἐξωτερικὸ. Γιὰ τὴν Τεργέστη κατὰ κύριο λόγον, ποὺ θεωρεῖται σήμερα κατάλληλο ἐμπορικὸ κέντρο. Νὰ σημειωθῇ ὅτι ἄλλες χώρες (ὅπως ἡ Ἰταλία) πραγματοποιοῦν σήμερα ἐξαγωγές, μαρμάρων τῆς τάξεως τῶν 100 ἑκατομμυρίων δολλαρίων, ἐνῶ ἡ Ἑλλάδα (χώρα κατ' ἐξοχὴν μαρμαροφόρα) δὲν φθάνει οὔτε στὸ ἓνα ἑκατομμύριο.

Φυσικὰ, γιὰ ὅλη αὐτὴ τὴ δουλειά, ἔστω καὶ ὑπὸ τὴ μορφὴ τῆς συμπληρωματικῆς ἀπασχόλησης τῶν κατοίκων τῆς ἐπαρχίας μας, θὰ χρειασθῇ νὰ ληφθοῦν μέτρα στὴν πρώτη φάση δραστικά. Πρῶτο διερεῦνησι τῆς περιοχῆς. Δεύτερο μεταφορὰ ἐκεῖ, κάποιων εἰδικευμένων ἐργατῶν ἀπὸ ἄλλες περιοχές, ὅπου τὸ ἐπάγγελμα ἀσκεῖται κυρίως ἢ εἰδικὴ φοίτηση τῶν ντόπιων, σὲ ὑποδειγματικὰς ζῶνας ἀνάπτυξης μαρμαροπαραγωγῆς. Τρίτο κατασκευὴ στοιχειωδῶν ἔργων ὑποδομῆς, ὥστε νὰ προσεγγίξῃ αὐτοκίνητο εἰς τοὺς τόπους παραγωγῆς. Καὶ τέταρτο δανεισμός τοῦ ἀνθρώπου γιὰ τὴν ἐξασφάλισι τῶν μέσων ἐξόρυξης, τυποποίησης τῶν ὀγκῶν καὶ φόρτωσης τῶν σ' αὐτοκίνητο.

Σὲ μιὰ δεύτερη φάση, τὰ μέτρα πρέπει νὰ κατατείνουσι ὥστε ἡ ἐπεξεργασία τῶν μαρμάρων (σχίσσιμο, διαλογὴ κλπ.) νὰ γίνεταί ἐπὶ τόπου. Αὐτὸ καὶ μεγάλας οἰκονομίας ἐξόδων μεταφορᾶς, μεταφορτώσεων κλπ. θὰ ἐξασφαλίσῃ, ἀλλά, καὶ κυριώτερο, θὰ δημιουργήσῃ γιὰ τοὺς ντόπιους, ἓνα ἀρκετὰ προσοδοφόρο ἐπάγγελμα.

Λ. —

Παιδική μνήμη

ΝΙΚΟΥ ΓΑΒΡΙΗΛ ΠΕΝΤΖΙΚΗ

Ο Ν. Γ. Πεντζίκης είναι ένας από τους πιο ενδιαφέροντες νεοέλληνες πεζογράφους. Δυσκολοδιάβαστος, έχθρος της ρουτίνας της καθημερινής πραγματικότητας και της πνευματικής συναλλαγής, αφίνει την αίσθηση του ανθρώπου που ζει έξω από κάθε κοινωνική οργάνωση, του ανθρώπου που κάνει την έθελοντική του έξορία, σαν κατοικήσιμο χώρο.

Έργο του: «Άνδρέας Δημακούλης. Ένας νέος μοναχός» 1935. «Εικόνες»: Ποιήματα 1934. «Ο Πεθαμένος και η ανάσταση» 1944. «Πραγματογνωσία» 1950. «Ανακομιδή» Ποιήματα 1961. «Αρχιτεκτονική της σκόρπιας ζωής» 1963. «Το μυθιστόρημα της Κυρίας Έρσης» 1966. Το δημοσιευόμενο κομμάτι, είναι απόσπασμα από το έργο του «Το μυθιστόρημα της Κυρίας Έρσης».

Έσκυψε να πιει νερό αλλά δεν ξεδίψασε. Η κάνουλα της βρύσης μπούτζινη, κεφάλι δράκου, ενός από τους ανθρωπομορφους Τιτάνες, τους πρώτους έξουσιαστές της Γης, στόμα ανοιχτό για να κηρύξει το παράγγελμα: «Η καθαριότης είναι η άριστη των στολών και κατά της ασθένειας είναι μέγας προμαχών». Έρεε άσημένιο ύφασμα. Μια σφήκα ζουζουνίζοντας ακουμπά τα μπρούτζινα χείλη του δράκου, με ανάλαφρα ύμενώδη πτερὰ. Στή λαξευμένη σε κορμό δένδρου σά λίκνο ποτίστρα, όπου ξεδιψούν τα ζώα, ξεκουράζεται το μελίτσι από το τρύγημα των λουλουδιών. «Δες τί λουλουδιό βρήκα» λέει τ' αγοράκι, προσφέροντας ένα χωνάκι περιπλοκάδας γεμάτο δροσιά, στο κοριτσάκι που σηκώνει το πρόσωπό του από τη βρύση. Τα χείλη του είναι μούσκεμα ραντίδες από το πηγούνι. Γύρω στη βρύση κυνηγιούνται τα δύο παιδιά. «Θά σε πιώσω δέ μπορεί». Πλησιάζονται, απομακρύνονται, κάνουν τον γύρο του κτίσματος πολλές φορές. Κάποιου διαδάτη της ζωής προσφορά, πριν αναχωρήσει πολύ μακριά στο Ουρανό ψηλά, απ' όπου κανείς δεν

γυρνά. «Πώς το λέν το πουλί;» ρωτάει τ' αγοράκι δείχνοντας παρδαλά φτερά κι' ένα κεφάλι με ράμφος μακρυμύτικο, που ξεχωρίζει καθώς κεντά μικρές τρυπίτσες στον κορμό του δέντρου όπου σκάλωσε. Στάθηκαν και το θαύμαζαν. «Άραγε μάς βλέπει που το βλέπουμε; Τι όμορφο πουναι. Λες να μάς αγαπά όπως τ' αγαπούμε;» Σε λίγο σαν να ξέχασαν, απομακρύνθηκαν τραβώντας το καθ' ένα άλλο. Το κοριτσάκι με την ανάποδη σφούγγισε τα νερά απ' τα χείλη του. «Νά δεις σκέφτεται, θ' ανοίξει χαμμιά πόρτα και θάβγει το βασιλόπουλο». Τριγυρνά από δέντρο, σε δέντρο, κρούοντας με το δάχτυλο και περιμένοντας απόκριση. «Το κάθε δέντρο», συλλογιέται είν' ένα σπίτι, ένα όμορφο παλάτι που μπορεί ν' ανοίξει και νάμπω. Ακουμπάει τ' αυτί στον κορμό της Ίτιας. Ακούει κάτι σαν μουσική. Τρέχει και πέρνει το χέρι του αγοριού. «Έλα νάμαστε σαν αδέρφια, να πάρουμε μαζί τους δρόμους. Έχουν λερωθεί τα ρούχα του. Θά σε μαλώσουν. Ξέσκισε και το πανταλόνι. Μή νοιάζεσαι θά το ράψω εγώ. Έχω δελόνι, μια κουβαρίστρα, δα-

Ἡ Λιδοσωριά

Τοῦ κ. ΧΡΗΣΤΟΥ ΣΚΑΝΔΑΛΗ

— Τότε νάδλεπες «ἐπὶ Τουρκίας» πῶς καλοπόρευαν οἱ προῶτες· τότε τοὺς τιμωροῦσαν ὅπως τοὺς χρειάζονταν. Κι ἂν δὲν ἔκαναν ἔτσι, θὰ μᾶς εἶχαν ξεπαστρέψει ἀπὸ λίγους - λίγους ὅλους οἱ Τοῦρκοι, στὰ τόσα χρόνια τῆς σκλαδιᾶς.

— Ἔτσι μοῦ ἀπάντησε ὁ μπάρμπα - Σωτήρης — ἐνενηνταπεντάρης γέροντας — σὰν ἀνοίξαμε σχετικιά κουδέντα.

— Νὰ σου μολογήσω ἐγώ, μου λέει. Ἀφοῦ συμμαζεύτικε καλύτερα διπλοπόδι, ἀκούμπησε καλὰ στὸ πίσω του κοτρόνι καὶ τράβηξε καναδυὸ ρουφιξιὲς ταμπάκο ἀπ' τὴν ταμπακιέρα του. Κοίταξε λίγο γύρω, φταρνίστηκε καναδυὸ φορές· κι ἄρχισε:

Αὐτὰ ποὺ θὰ σοῦ εἰπῶ ἐσεῖς ἢ νεολαία δὲν τᾶχετε γιὰ τίποτε καὶ δὲν τὰ χαμπεριάζετε. Ὅμως εἶναι ἀλήθεια. Μοῦ τᾶλε-

χτυλίθρα καὶ ράβω τίς κοῦκλες» «Δὲν εἶμαι κούκλα», ἀπαντᾷ θυμωμένα χωρὶς ν' ἀπομακρύνεται. «Θὰ γίνω πολὺ μεγάλος ἀξιωματικός». Τῆς τραβᾷ πολὺ ἀπότομα τίς πλεξιές, ὅπως ἔκαμε τὴν ἰέρεια ὁ Μέγας Ἀλέξανδρος ἐξαναγκάζοντάς τὴν νὰ πεῖ «ἄφες με παῖ Διός». Τὸ κοριτσάκι τρέχει στὴ βρύση καὶ τὴ βουλώνει μὲ τὴν παλάμη, πιτσιλώντας ἀπὸ μιὰ διαφυγή. Ἡ ριπή τοῦ νεροῦ πέφτει στὴν ποτίστρα, ἐξεγείροντας ἀπ' τὸν ὕπνο τίς μέλισσες. «Ἡ μέλισσα πετᾷ» ἀναμέλπουν χτυπώντας τὰ χέρια τὰ δύο παιδιὰ, δίχως νὰ σκέπτονται κανένα κίνδυνο. Ἡ ζωὴ φαίνεται σὰν ὕπνος, ἔγνοιες, πόνοι, καῦμοι, θάσανα ὅλα κοιμοῦνται, ἴδαμε τὴν ἐπίσημη ἡμέρα ποὺ θὰ φωτίσει ἐνηλικιωμένο τὸ ἀνάστημά τους, ὅπως τῶν ἄλλων, τῶν μεγάλων ποὺ πάντα προσπαθοῦν νὰ τοὺς μιμοῦνται. Ὡρα νὰ γυρίσουμε λέει τὸ κοριτσάκι. Καλύτερα ἂς μείνουμε ἐδῶ στὰ δέντρα. Μακρυὰ ἀπὸ τὰ σπίτια μας Μὴ τοὺς σκέφτεσαι ἐκείνους, ἀπαντᾷ τ' ἀγόρι. Βλέπουν μαζὺ ἓνα μανιτάρι, ποὺ μέσα στ' ἄλλα χόρτα ἀνοίγει τὴν ὀμπρελίτσα του. Ἐκεῖ ἀπὸ κάτω θὰ χωθοῦν ἂν πιᾶσει βροχή, συλλογιέται. Μποροῦν λοιπὸν νὰ μείνουν, νὰ ζήσουν στὸ δάσος, ἀγαπημένα σὰν ἀδελφία. Ἔτσι συλλογιέται καὶ τὰ δύο παιδιὰ μευχαρίστηση. Ἀλ

λὰ ὁ ἀέρας, ποὺ τὸ πέρασμά του κάνει τὰ φύλλα νὰ τρεμοπαίζουν, ἀνεμίζοντας τὰ μαλλιά τοῦ μικροῦ κοριτσιοῦ τὸ σαστίζει. Τραβᾷ ἀπ' τὸ χέρι τ' ἀγοράκι καὶ κάνουν μερικά δῆματα σάμπως ἀποφασισμένα νὰ γυρίσουν. Σκόνταψαν καὶ πέσαν χάμου. Τὸ κορίτσι θάνει τὰ κλάματα. Τὸ πρόσωπό του γεμίζει δάκρυα, σὰν τὰ μαργαριτάρια στίς εἰκόνες ἀπὸ τίς Ἀγίες ποὺ μαρτύρησαν. Τὸ χτυπημένο γόνατο μοιάζει μὲ κάστανό ποὺ προβάλλει ἀπὸ τὸν ἀγινὸ τῶν τριγύρω στὸ τραῦμα χωμάτων. Τ' ἀγοράκι χωρὶς νὰ κλαίει κυττᾷ μὲ τὸ στόμα ἀνοιχτό. Θυμᾶται τὴν ἱστορία τῆς τσουκνίδας καὶ τῆς μολόχας. Ἡ πρώτη ἀγκυλώνει, ἡ δεύτερη εἶναι καλή. Ἀμα τρίψεις τὸ πόδι μ' αὐτὴ κι' ἔμπει μέσα, γίνεσαι καλὰ. «Βγές τσουκνίδα, μπές μολόχα». Ἐπαναλαμβάνει πολεμῶντας τὸ πονεμένο γόνατο μ' ἓνα φύλλο χορτάρι. Στὸ τριανταφυλλὶ καμπανάκι ἐνὸς λουλουδιοῦσκυμένου στὴ γῆς μιὰ ἀπ' τίς μέλισσες ποὺ ἐπέστρεψαν στὴν ποτίστρα χώθηκε βαθείᾳ, ἀντλώντας νέκταρ ἀπὸ τὴν σπυρουνάτη ἀπόφυση τοῦ ἀνθους. Τὸ κοριτσάκι δὲν παραπονιέται γιὰ τὸ πόδι, μόνο κουτσαίνει λίγο καθὼς ἐπιστρέφουν ἀφήνοντας τὸ δάσος στὸν ὕπνο, ὅπου μόνη μιλᾷ ἢ βρύση.

γε ὁ μακαρίτης ὁ πατέρας μου — Θιὸ σχω-
ρέσ' τον — πολλές φορές.

Ἐκεῖ κάτω στὸ χάνι εἶχε τὸ κοτσέκι του
ὁ Μπέης. Γι' αὐτὸν δούλευαν ὅλοι. Κανέ-
νας στὸ χωριὸ δὲν κόταγε νὰ κάνη τίποτε.
Μήτε ἓνα γλῶρὸ καλαμπόκι γιὰ ψήσιμο
δὲν τόλμαγε νὰ πάρη ἀπ' τὸ χωράφι του,
ποὺ ἴδρωνε νὰ τὸ σπείρη καὶ νὰ τὸ περι-
ποιηθῇ. Ὅλα στὰ αὐτιά τοῦ Μπέη ἔφτα-
ναν ἀπ' τὸν ἄνθρωπό του. Κι ἦταν αὐτὸς
ὁ ἄνθρωπος τοῦ χωριανὸς μας, ποὺ βαφτί-
στηκαν στήν ἴδια κολυμπήθρα. Καὶ τὸν
καλημέριζαν, τί νὰ ἔκαναν...

Ὁ κόμπος ἔφτασε στὸ χτένι, ποὺ λέγε.
Ἀποφάσισε τὸ χωριὸ νὰ τὸν ξεκάνη ρίχνον-
τας τον στὴ δικαιοσύνη τοῦ Θεοῦ. Συνο-
γιοῦνται κάμποσοι. Τὸ εἶπαν καὶ σὲ ἄλ-
λους. Τὸ βρῆκαν σωστό. Συμφώνησαν καὶ
ἀποφάσισαν νὰ τοῦ κάνουν τοῦ προδότη
τοῦ Χριστιᾶ, τὴ λιθοσωριά.

Πρωτύτερα ὅμως ἔπρεπε νὰ τοῦ φᾶνε
τὸ στάρι. Παίρνουν λοιπὸν οἱ συνοημένοι
ἓνα σαγάνι στάρι. Τὸ ἔβρασαν. Πῆραν καὶ
μαῦρα κεριά. Φώναξαν τὸν παπὰ καὶ τοῦ
εἶπαν νὰ κάνη ὅπως θὰ τοῦ ποῦν, λέγον-
τάς του πὼς τὰ ὕστερα αὐτουνοὺς θὰ βάρ-
αιναν.

Τὴν Τρίτη χαραὴ παπὰς καὶ συνοημέ-
νοι πῆγαν στήν Ἐκκλησιά. Βάρεσαν τὴν
καμπάνα λυπητικά. Τοποθέτησαν τὸ στάρι
ἐκεῖ ποὺ τόβαζαν ἄλλες φορές γιὰ τὰ ψαλ-
σίματα. Τσίτωσαν καὶ τὰ μαῦρα κεριά νὰ
καῖνε. Ὁ παπὰς διάβασε τὸ ἀφόρεσμα καὶ
ἄρχισε τὸ ψάλσιμο σὰν νὰ εἶχεν πεθαμένο.
Ὅσο νὰ σκολάσῃ τὸ διάβασμα, γιόμισε καὶ
ἡ ἐκκλησιά ἀπὸ τοὺς χωριανούς ποὺ ἔφτα-
ναν καὶ ἔμπαιναν ἀγουροξυπνημένοι, φο-
βισμένοι καὶ ξαφνιασμένοι. Παρακάτω ἀπ'
τὴν ἐκκλησιά καὶ σὲ κάμιστα σοκάκια τοῦ
χωριοῦ στέκονταν ἀνόμεσα μερικοὶ ἀπ'
τοὺς συνοημένους καὶ ἔλεγαν στοὺς χωρι-
νοὺς, ποὺ τρεχάτοι ἔφαχναν νὰ βροῦν καὶ
νὰ ρωτήσουν, γιὰ ποῖον βάρεσε ἡ καμπά-
να, πηγαίνετε στήν ἐκκλησιά κι ἐκεῖ θὰ
δῆτε ποῖον θάψουμε. Ἐτρεχαν ἔτσι γιὰ
ἐκκλησιά γιὰτὶ λίγο πολὺ φιλιάζονταν γιὰ
ποῖον ἦταν τὸ θάμα.

Στὴν ἐκκλησιά ἔγινε μεγάλη ἀντράλα ἀπ'
τις ρωτήσεις, τις ἀποκρίσεις, ἀπ' τὸ ἂν ἔ-
γινε καλά, ἀπ' τὸ ἂν ἔκαναν καλά, ἀπ' τὸ

τί θὰ τοὺς κάμῃ ὁ Μπέης.

Εὐτυχῶς ὁ παπὰς διάβασε ὅ,τι εἶχε νὰ
πῇ.

Τότε ἓνας ἀπ' τοὺς συνοημένους παίρνει
τὸ σαγάνι μὲ τὸ στάρι στὸ χέρι, πιάνει κα-
ταπύρτες καὶ φωνάζει:

— Ἀκοῦστε χωριανοί. Νὰ περᾶστε ὅλοι
νὰ πάρετε στάρι, νὰ φᾶτε, νὰ εἰπῆτε θιὸ
σχωρεσ' τὸν Χριστιᾶ καὶ μετὰ νὰ τραβῆ-
στε γιὰ τοῦ Νάσιου Στάθη, στὸ σταυροδρό-
μι.

Κρέμασαν τὰ κεφάλια ὅλοι γυναῖκες
κι ἄντρες, παιδιὰ καὶ κοπελούδια καὶ ἡ
ὀχλαδοὴ σταμάτησε μὲ μῖᾶς. Χωρὶς νὰ πῇ
κανένας τίποτε, περνοῦσαν ἓνας - ἓνας, ἔ-
παιρναν στάρι ἀπ' τὸ σαγάνι, ἔλεγε θιὸ
σχωρέσ' τὸν Χριστιᾶ, τὸ ἔμπαζε στὸ στό-
μα του καὶ ξεροματσιουλώντας το τραβοῦ-
σε γιὰ τὸ σταυροδρόμι παρακάτω ἀπ' τὸ
μισοχώρι. Καὶ πηγαινάν κατακεῖ χωρὶς
νὰ βγάλῃ λιαλιά κανένας καὶ χωρὶς νὰ
πῇ ποῦ πᾶμε ἢ τί θὰ κάνουμε.

Καταμεσίς στὸ σταυροδρόμι ἓνας ἀπ'
τοὺς πρωτοσυνοημένους ρίχνει μιὰ πέτρα,
ποὺ τὴν εἶχε πάρει ἀπὸ ἓνα τοιχάρι ἐκεῖ
στήν ἄκρη καὶ λέει πάλι: θιὸ σχωρέσ' τὸν.
Ἐτσι ἔκαναν ὅλοι. Κι ἐπὶ τὸ βράδυ
ὁποῖος περνοῦσε ἀπ' τὸ σταυροδρόμι καὶ
ἤξερε τὰ καθέκαστα, ἔριχνε ἀπὸ μιὰ πέ-
τρα καὶ ἔλεγε θιὸ σχωρέσ' τον καὶ ἄλλες
ἀπὸ μέσα του κατάρες. Καὶ κόντεψε νὰ
γίνῃ ἡ λιθοσωριά σὰν τσοῦρλα μὲ χορτά-
ρι τόσο φιλή.

Σὰν τόμαθε ὁ προδότης, ὁ Τουρκολά-
τρης Χριστιᾶς, γιὰτὶ ἔτρεξαν μερικοὶ δι-
κοὶ του καὶ τοῦ τὸ εἶπαν πῆγε νὰ σκάσῃ
ἀπ' τὸ κακκό του. Δὲν μποροῦσε νὰ τὸ
πιστέψῃ πὼς τὸν ἔθαψαν ζωντανὸ καὶ τοῦ
κάναν λιθοσωριά. Βεβιαώθηκε καλὰ. Στὴν
ἀρχὴ ἔπεσε τοῦ πεθαμοῦ. Εὐθάρεψε μετὰ,
σὰν ἔνιωθε πὼς εἶναι ζωντανὸς καὶ τρά-
βηξε γιὰ τοῦ Μπέη. Τοῦ εἶπε τὸ κακό. Ὁ
Μπέης ἔκανε τὸ πᾶν νὰ τὸν καταπραῖνῃ
πότε μὲ καλόλογα, πότε μὲ ταξίμικτα καὶ
πότε βρίζοντας κατὰ τῶν χωριανῶν.

Τὸν τάισε καλὰ. Τὸν πότισε καὶ κρα-
σάκι. Ἠσυχασμένος ὁ Χριστιᾶς κατὰ τὰ
μεσάνυχτα ἔφυγε ἀπ' τοῦ Μπέη παρηγο-
ρημένος καὶ ἐνθουσιασμένος νὰ πάῃ γιὰ

Τὰ χωριά τοῦ Σαρανταπόρου

—ΑΚΜΗ ΚΑΙ ΠΑΡΑΚΜΗ—

Τοῦ κ. ΣΩΤ. ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ

Παραμένει ιστορική ἡ φράσι τοῦ ἀποβιώσαντος Μητροπολίτου Ἰωαννίνων καὶ μετέπειτα Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν Σπ. Βλάχου πρὸς ὁμάδα Ἀγγλων τουριστῶν ποὺ τὸν ἐπεσκέφθησαν γύρω στὰ 1930: «Ἐὰν θέλετε νὰ ἰδῆτε ἓνα κομμάτι Ἑλβετικὸ νὰ ἐπισκεφθῆτε τὰ χωριά τῆς Κόνιτσας», ἐγνοῶντας τὰ χωριά τῆς κοιλάδος τοῦ Σαρανταπόρου. Ὁ τόνος του

τῇ στάνῃ του. Εἶχε ξεχάσει γιὰ λίγο πῶς τοῦ εἶχαν φάει τὸ στάρι...

Στὸ δρόμο πρὸς τὴ στάνῃ του πέρασε ἀπ' τὰ λασπονέρια κοντὰ στὸ θρωμοπήγαδο Ἀπ' τὸ σκοτάδι κι ἀπ' τὴ ζάλη τοῦ κρασιοῦ καὶ τοῦ κακοῦ δὲν εἶδε κι ἔπεσε σὲ μιὰ γούρα ὡς τὸν ἀφαλὸ. Ἐγινε μουσκίδι, γιατί προσπαθώντας νὰ ὀρθῇ ξανάπεσε καὶ ὀρέχτηκε ὡς τὸ λαιμό.

Ἐφτασε στὸ καλύδι του. Ἐπεσε ὅπως ἦταν γιὰ ὕπνο. Τὸ πρωτὶ ξύπνησε μὲ τὸ κορμί του κοκαλιασμένο. Τὸν συγύρισε τὸ παιδί του, ποὺ τὸ ξύπνησε μὲ τὰ βογγητά. Τότε εἶπε καὶ στὸ παιδί του, τί πέρασε καὶ τί ἔπαθε καὶ ξύπνησε ἄρρωστος. Καὶ ὥσπου νὰ θαρέσῃ ὁ ἥλιος — ἦταν τέλη Ἀπρ. Δημήτρη — δὲν μποροῦσε νὰ ἀντέξῃ τὸν πυρετὸ ποὺ τὸν ἔλυσε. Ἦρθαν οἱ δικοί του καὶ τὸν κουβάλησαν στὰ ξύλα, ἀπάνω στὸ σπίτι του στὸ χωριό. Σὲ δυὸ μέρες, ἀφοῦ βέλαξε σὰ θερμασμένη γίδα, πέθανε. Τὸν ἔθαψαν μὲ φευτοδάκρυα. Καὶ πῆγαν πάλι ὅλοι οἱ χωριανοί. Καὶ ἔλεγαν θιὸ σχωρέσ' τον, ἐνῶ ἀπὸ μέσα τους χίλιες σκατοφυχιές. Πάει παιδί μου, τότε καὶ ἠσύχασε τὸ χωριὸ ἀπ' αὐτόν. Δὲν βρέθηκε ἄλλος τέτοιος τουρκοτεμπιχισμένος καὶ τουρκολάτρης νὰ τυραγνᾷ τοὺς χωριανοὺς γιὰ χιπήρι τοῦ σκυλότουρκου.

ὅμως αὐτὸς δὲν ἐγνοοῦσε μόνον τὴν φυσικὴ ὁμορφίαν τοῦ τοπίου ἀλλὰ καὶ τὴν ὕλη καὶ ἐκπολιτιστικὴ κυρίως. Αὐτὴ ἡ φράσι τοῦ Δεσπότη ἔμεινε ιστορική πλέον, ὥσταν μία ζωγραφιὰ τῆς μεγάλης ἀκμῆς εἰς τὴν ἐποίαν εἶχαν φθάσει τὰ χωριά τῆς κοιλάδος τοῦ Σαρανταπόρου.

Στὰ χωριά αὐτὰ ἐδασίλευε τότε ὁ πλοῦτος ἀλλὰ καὶ ἡ αἰσιοδοξία σὲ ὅλες σχεδὸν τὶς οἰκογένειες. Ὑπῆρξαν γονεῖς ποὺ εἶπαν στὰ παιδιὰ τοὺς ὅτι τὰ δολλάρια ποὺ ἔφεραν ἀπὸ τὴν Ἀμερικὴ ἦταν τόσα πολλά, ὥστε νὰ ζήσουν ἄνευ ἐργασίας ἀκόμη, αὐτοὶ καὶ τὰ παιδιὰ τους. Δὲν ἔχω ὑπ' ὄφει μου βέβαια λεπτομέρειες ἀπὸ τὰ ἄλλα χωριά, ἀλλὰ ἀπὸ τὸ δικό μου (Καστάνιανη) ξέρω πῶς εἶναι πολλοὶ ἐκεῖνοι ποὺ μὲ τὸ χρῆμα τους ἦταν εἰς θέσιν νὰ ἀγοράσουν, μόλις ἦλθαν ἀπὸ τὴν Ἀμερικὴ, ὁλόκληρα τετράγωνα στήν Ὀμόνοια, διότι ἐπροτάθη τοῦτο, ἀπὸ συγγενεῖς των τῶν Ἀθηνῶν, εἰς πρώτους ἐλθόντας ἐξ Ἀμερικῆς ἀδελφοὺς Χατζῆ.

Δυστυχῶς ὅμως κακὴ μοῖρα τὰ ἐδάσκανε ὅλα αὐτὰ τὰ χωριά καὶ πρωτα-πρωτα τὰ πλουτίσαντα ἐξ Ἀμερικῆς.

Ἐξαιρέσει τῶν οἰκογενειῶν ποὺ προέδλεψαν νὰ τοποθετήσουν ἔστω καὶ μέρος τῶν χρημάτων εἰς ἀκίνητα ἢ ἐπιχειρήσεις μέχρι τοῦ ἔτους 1930 1932, οἱ ὑπόλοιποι καὶ αὐτὲς εἶναι οἱ περισσότερες, ἄρχισαν σιγά—σιγά νὰ φτωχαίνουν. Ναὶ μὲν τὰ δολλάρια ποὺ ἔφεραν ἦταν πολλά καὶ σὲ ὀρισμένες περιπτώσεις πάρα πολλά, ἀλλὰ τὰ ἔφεραν ἀτυχῶς σὲ μία ἐποχὴ 1922—1925 ποὺ ἡ δραχμὴ παλαίουςα μεταξὺ ζωῆς καὶ θανάτου, λόγῳ τῆς Μικρασιατικῆς καταστροφῆς καὶ τῆς ἀφίξεως τῶν Ἑλλήνων προσφύγων τῆς Μικρᾶς Ἀσίας καὶ τοῦ Πόντου, συνεχῶς κατρακίλοῦσε.

Ἐνθυμοῦμαι (μικρὸ παιδί τότε) τὸ 1922 ποὺ ἐρχότανε ὁμαδικῶς οἱ ταξιδεμένοι ἀπὸ τὴν Ἀμερική, τὸ δολλάριο εἶχε 5

Δὲν ἄργησε ὁμως ἀνεβαίνοντας κατ' ἀρχὰς ἀπὸ 1 ἢ 2 δραχμὲς νὰ φθάσῃ συντόμως τὲς 70—75 δρχ., γεγονὸς ποὺ ἀντιστοιχοῦσε σὲ μείωση τῆς ἀξίας τοῦ δολλαρίου κατὰ 1500 ο. Αὐτὸ ὑπῆρξε καὶ τὸ μοιραῖο τῆς ἀποτόμου πτωχεύσεως τῶν περισσοτέρων οἰκογενειῶν. Βλέποντας ὁ κοσμάκης ὅτι ἡ ἀξία τοῦ δολλαρίου ἀνῆρχετο, ἔσπευδαν νὰ τὰ ἐξαργυρώσουν διὰ νὰ κερδίσουν, μὴ γνωρίζοντας τὴ κατήφορο εἶχε πάρει ἡ δραχμή, ποὺ θὰ σταματοῦσε καὶ τὴ παμεγίστη εἰρωνεῖα τῆς τύχης τοὺς περίμενε.

Οἱ μὴ ταξιδεμένοι ἦταν ὅλοι τους σχεδόν, τεχνίτες καὶ πρὸ παντὸς κτίστες οἱ ὅποιοι βόλευαν ἐπίσης καλὰ τὲς οἰκογενεῖς τους, δουλεύοντας καὶ οἱ γυναῖκες τὰ κτήματα καὶ διατηρῶντας μεγάλη οἰκονομία κτηνοτροφία.

Ἐκκινοῦσαν γιὰ ταξεῖδι πάντα μετὰ τὲς ἀπόκριες, πρὸ παντὸς δὲ ἡ καθαρὴ δευτέρα ἦτο καθιερωμένη ἡμέρα ἀναχωρήσεως τῶν μαστόρων γενικῶς γιὰ ταξεῖδι καὶ ὡς ἐκ τούτου ἦτο ἡμέρα πένθους γιὰ τὰ χωριά μας.

Ἡ ἐπιστροφή των ἐκυμαίνετο ἀναλόγως τῶν καιρικῶν συνθηκῶν καὶ πρὸ παντὸς τῆς ὑπάρξεως ἐργασίας, ἀπὸ τοῦ Νοεμβρίου μέχρι καὶ τῆς παραμονῆς τῶν Χριστουγέννων. Ἐταξίδευαν συνήθως ὁμαδικῶς (Μπουλούκια) πέρνοντας μαζί τους τὰ παιδιὰ ἄνω τῶν 10 ἐτῶν γιὰ νὰ κουβαλοῦν τὴ λάσπη γιὰ χτίσιμο, καθὼς καὶ τὰ μουλάρια τους γιὰ νὰ μεταφέρουν τὴν πέτρα. Αὐτὰ τὰ μπουλούκια κυρίως τοῦ Κερασάβου (Ἀγίας Παρασκευῆς) ἦταν τὰ περισσότερα καὶ πολυπληθέστερα σὲ κτίστες, παιδιὰ πάσης ἡλικίας καὶ μουλάρια. Δούλευαν πολὺ σκληρὰ (δὲν ὑπῆρχε τότε ὀκτώωρο) ἀπὸ τὰ χαράματα μέχρι ποὺ νύχτωνε, καὶ νὰ εἶναι καὶ καλοκαιρινὲς ἡμέρες, τὸ δὲ συσσίτιό τους ἦταν δύσκολο νὰ ξεφύγῃ ἀπὸ τὰ ὄσπρια καὶ τὲς ἑλῆες ὅλη τὴν ἐποχὴ τοῦ ταξιδιοῦ.

Κρέας ἔτρωγαν ὅταν τοὺς ἔκαναν τὸ τραπέζι τὰ ἀφεντικά — ἐργοδότες, οἱ νοικοκυρεῖς τῶν σπιτιῶν ποὺ ἔφτιαχναν.

Ἐνας καὶ μόνον ἦτο ὁ σκοπὸς των: Πῶς νὰ φέρουν στὸ σπίτι ὅσο τὸ δυνατόν περισσότερα χρήματα γιὰ νὰ κάνουν καλὸ χειμῶνα.

Ἡ φοβέρα τῶν αἰμνήστων γονέων μας ὅταν δὲν διαβάσαμε τὰ μαθήματα ἦτο πάντοτε ἡ ἴδια: «Μὴ διαβάσεις καὶ θὰ σὲ στείλω ἐγὼ μὲ τοὺς Κερασοδίτες νὰ κουβαλᾷς λάσπη». Μὲ λάσπη κτίζονταν τότε τὰ σπίτια καὶ σπανίως κανέναν ἄρχοντα ἔχτιζε μὲ ἀσθέστη.

Ἐξαιρέσει τοῦ Ἀσημοχωρίου καὶ τῆς Φούρκας ποὺ ἔβγαζαν ἐκλεκτοὺς μαραγκοὺς, ὅλα τὰ ἄλλα χωριά ἔβγαζαν κυρίως κτίστες — μαστόρους ἢ κουδαρίτες κατὰ τὴν εἰδική τους ἐπαγγελματικὴ διάλεκτο, τὴν ὁποία κατῴρθωσαν νὰ δημιουργήσουν, γιὰ νὰ συννενοῦνται χωρὶς νὰ τοὺς καταλαβαίνουν τ' ἀφεντικά τους ποὺ στέκονταν ὅλη τὴν ἡμέρα ἐπάνω ἀπὸ τὸ κεφάλι τους. Αὐτοὶ οἱ ἴδιοι ἦταν μηχανικοί, ἀρχιτέκτονες καὶ ἐκτελεστοὶ τοῦ ἔργου. ἐργαζόμενοι ἢ κατ' ἀποκοπὴν ἢ τὸ συνηθέστερον ἐπὶ ἡμερομισθίῳ γιὰ νὰ εἶναι σίγουρα τ' ἀφεντικά ὅτι θὰ τοὺς κάνουν καλὴ δουλειὰ καὶ δὲν θὰ πέσουν γρήγορα τὰ σπίτια.

Μαραγκοὺς ἐπίσης καὶ ξυλογλύπτες ἔβγαζε καὶ ὁ Γοργοπόταμος καὶ οἱ Χιονιάδες, ἡ δὲ Βούρμπιανη ἔβγαζε καὶ πολλοὺς ἐλαιοχρωματιστάς.

Μὲ τὴν πάροδο ὁμως τοῦ χρόνου παρετηρεῖτο μείωσις τῶν μαραγκῶν καὶ κτιστῶν στὰ χωριά αὐτὰ καὶ αὕξησις τῶν ἐλαιοχρωματιστῶν.

Ἡ Φούρκα ὁμως ἔβγαζε πολλοὺς ραφτάδες ποὺ ἔρραβαν τότε τὰ προικιά σὲ ὅλα τὰ χωριά μας καὶ κυρίως τὲς τσιπουνὲς καὶ φλοκάτες ἀπὸ δίμητο καὶ κέντιμα μαζί.

Οἱ ὑπόλοιποι Φουρκιώτες ἐκτὸς ἀπὸ τοὺς ταξιδεμένους στὴν Ἀμερική ἦταν οἱ μοναδικοὶ ζωέμποροι τῆς Ἐπαρχίας. Ἐπρομήθευαν ὅλα τὰ χωριά μὲ γηρασμένους ἀγελάδες γιὰ παστρομά ἢ βόδια μεγάλα ἀπὸ τὴ Μακεδονία καὶ Θεσσαλία ἀκόμη, τὰ ὁποῖα καθὼς ἐσυνηθίζετο τότε νὰ λέγεται, εἶχαν ὀργώσει ὁλόκληρο τὸν κάμπο τῆς Θεσσαλίας.

Ὅλοι τότε πλούσιοι καὶ πτωχοὶ ἔσφαζαν τὸ φθινόπωρο ζῶα γιὰ παστρομά γιὰ

Γύρω από τὸ χωριὸ Μοναστήρι

(ΜΠΟΤΣΙΦΑΡΙ)

Τοῦ κ. ΧΑΡ. ΓΚΟΥΤΟΥ

Εἶχα σκοπὸ συνεχίζοντας τὸ κείμενο αὐτὸ μετὰ ἀπὸ μιὰ διακοπὴ του (ἐξ ἐπαγγελματικῶν λόγων) νὰ ἐκθέσω μερικές ἱστορικές πληροφορίες γιὰ τὴ Μονὴ Εἰ-

νὰ ἔχουν κρέας τὸν χειμῶνα πάντοτε. Τοῦτο ἐγένετο κυρίως πρὸς ἐξοικονόμησι ζωοτροφῶν γιὰ τὸν χειμῶνα, αἱ ὁποῖες ἦταν πάντοτε δυσανάλογες ἐν συγκρίσει μὲ τὴν μεγάλη οἰκόσιτο κτηνοτροφία ποὺ διατηροῦσαν ὅλα τὰ σπίτια. Οἱ μὲν πλούσιοι ἔσφαζαν συνήθως χονδρὰ ζῶα βόδια ἢ ἀγελάδες, οἱ δὲ πτωχότεροι τὶς παλαιότερες γίδες ἢ ἐκείνες ποὺ ἔμειναν στεῖρες.

Ὡς ἐκ τούτου ὅλα τὰ σπίτια ἀνεξαιρέτως θὰ ἔκαναν καὶ λουκάνικα. Τὰ νταβάγια ἀπὸ τὶς κουζίνες κυρίως, ἦταν φορτωμένα ἀπὸ τὰ κρεμασμένα λουκάνικα τὰ ὁποῖα ὁ καπνὸς ποὺ τὸν γύριζε συνήθως ὀπίσω ὁ ἀέρας ἀπὸ τὸ τζάμι, δὲν τὰ ἄφηνε ποτέ τους νὰ χαλάσουν. Ἔτσι λοιπὸν τὰ χωριά μας τότε, μὲ παρόντας τὸν χειμῶνα, ὅλους τοὺς κατοίκους των, εἶχαν τακτικώτατα πανηγύρια. Τὰ λουκάνικα καὶ τὸ κρασί στὸ μαστραπὰ ἦταν στὴν ἡμερησία διάταξι, ἐφ' ὅσον βέβαια ἡ ὥρα δὲν ἦταν γιὰ τσίπουρο ἢ πόντζι.

Ἐκτὸς ὅμως ἀπὸ τὰ ἔκτακτα γλέντια λειτουργοῦσαν καὶ τὰ ἐπίσημα πανηγύρια. Κάθε σπίτι ἐόρταζε ἕναν ἅγιον παραθέτοντας τὴν ἡμέρα ἐκείνη ἐπίσημο γεῦμα εἰς ὅλους τοὺς συγγενεῖς καὶ φίλους, γι' αὐτὸ κρατοῦσαν 2-3 γιδοπρόβατα καθέως χρόνον γιὰ τὸ πανηγύρι αὐτό.

Πρὸ τοῦ κυρίου γεύματος προηγεῖτο πάντοτε ἀντὶ σούπας ὁ περιδόητος καυρομάς, κάτι παρόμοιο μὲ τὴ μαγειρίτσα ἐνισχυμένη μὲ ἀλεύρι. Ὅταν ὅμως τὰ γιορτάσια συνέπιπτε νὰ εἶναι νηστήσιμα τότε ἦτο στὴν ἡμερησία διάταξι ὁ μπακαλιάρος, τὰ χέλια τῆς λίμνης τῶν Ἰωαννίνων ἢ καὶ ψάρια ἀπὸ τὴ λίμνη τῆς Καστοριάς.

Ἐκτὸς ἀπὸ τὰς μεγάλες ἐορτὰς τῶν

σοδίων ποὺ ἔτυχε νὰ συγκεντρώσω πέρυσι. Δημοσιεύθηκε ὅμως ἐν τῷ μεταξὺ εἰδικὴ σχετικὴ μελέτη τοῦ ἱερέως Παΐσιου καὶ ἔτσι ἀναφέρομαι σὲ ἄλλα θέματα.

Χριστουγέννων καὶ τοῦ Πάσχα ποὺ οἱ δημόσιοι χοροὶ στὸ μεσοχώρι κρατοῦσαν πολλές ἡμέρες καὶ τὰς πλεῖστες γιορτὰς ἢ Κυριακὰς ἐδίδοντο δημόσιοι χοροί. Ἦταν πολὺ συνηθισμένοι καὶ αὐθόρμητοι οἱ χοροὶ αὐτοί, ἀνδρῶν, γυναικῶν καὶ κοριτσιῶν. Ἦταν συνάμα καὶ μία εὐκαιρία ἐπιδείξεως. Οἱ ταξιδεμένοι συναγωνίζονταν εἰς ἐπίδειξιν πλούτου μὲ τὰ μεγάλα κεράσματα στοὺς ὀργανοπαῖκτες, οἱ ὁποῖοι σημειωθήτω ἐθισαύριζαν τότε. Οἱ νυφάδες ἔπρεπε νὰ ἐπιδείξουν τὰ μεταξωτὰ καὶ τὰ χρυσαφικά τους, οἱ δὲ καὶ μένεις οἱ κοπέλλες συναγωνίζονταν πᾶς θὰ χορέψῃ καλύτερα ἀπὸ τὴν ἄλλη, πάντοτε ὅμως μὲ σεμνότητα, γιὰ νὰ τὴν προσέξουν τὰ μάτια τοῦ ὑποψήφιου μνηστῆρος. Οἱ δημόσιοι χοροὶ τότε στὸ μεσοχώρι ἔπαιζαν συνήθως πρωτεύοντα ρόλο στὸ μαγεῖρεμα τῶν συνοικεσίων. Αὐτὸ ἐξ ἄλλου τὸ ἀποθανάτισαν καὶ τὰ δημοτικὰ τραγούδια:

Ἔμπα κούκλα στὸ χορὸ νὰ σὲ εἰδῶ νὰ σὲ χαρῶ καὶ ἄλλα.

Ἡ εὐδαιμονία καὶ προπαντὸς ἡ αἰσιοδοξία ποὺ ἐπικρατοῦσε τότε στοὺς κατοίκους τῶν χωριῶν αὐτῶν δὲν εἶχε τὰ ὅρια τῆς. Ὑπῆρχε ἕνα αἶσθημα πανευτυχίας.

Ἀπὸ τὰ Χριστούγεννα πρὸ παντὸς μέχρι τὶς ἀπόκριες ἦτο γενικὸ τὸ αἶσθημα αὐτό. Τὶς ἀπόκριες γιόρταζαν ὅλα τὰ σπίτια μὲ τὰ φαγητὰ τὶς διάφορες πίτες, τυριά, κλωστό καὶ τὰ ἀπαραίτητα τοπικὰ κρασιά. Ὅλοι οἱ συγγενεῖς καὶ φίλοι ἀλληλοεπισκέπτοντο μέχρι τὰ μεσάνυχτα, οἱ δὲ νεώτεροι, μασκαρεμένοι, γλεντοῦσαν ὅλη τὴ νύκτα καὶ ἄς ἦταν ἔτοιμοι γιὰ ταξεῖδι τὸ πρῶτ', πολλοὶ ἀπ' αὐτούς.

(συνεχίζεται)

Προβάλλω ἀπὸ ἐδῶ γιὰ πρώτη φορὰ τὸ θέμα τὸ σχετικὸ μὲ τὸ ζήτημα ποιῆς συνοικίης ἀφοροῦσε τὸ ὄνομα Μόλιστα. Ἐπικρατεῖ γενικὰ ἡ ἀποψη ὅλα τὰ τελευταῖα χρόνια ὅτι κάποτε οἱ 3 γειτονικὲς συνοικίης εἶχαν τὸ ὄνομα αὐτὸ κοινόν, ἀλλὰ τελικὰ δικαιοματικὰ κράτησε τὴν ἀποκλειστικότητά του ἡ μεσαία.

Φαίνεται ὅμως πὲς ἡ ἀλήθεια δὲν ἔχει ἀκριβῶς ἔτσι. Ἀπὸ παλιότερα εἶχαν τὶς ἀμφιβολίες μου γιὰ τὶς ἀντιλήψεις αὐτὲς, ὅπως καὶ γιὰ τὴν ἐτυμολογία τοῦ ὀνόματος Γανναδιοῦ. Δὲν θὰ μπορούσε νὰ σχηματισθῇ ὄνομα «Καναδυό» (= μερικοί). Οὔτε ἀπὸ συνοικία γανωτῶν (ποὺ δὲν ὑπῆρξαν ἄλλωστε) μπορούσε νὰ δημιουργηθῇ τέτοια λέξη. Τὰ δύο «ν» σὲ παλιὰ ἔγγραφα καὶ σφραγίδες δὲν ἦσαν τυχαῖα. Καὶ ἡ κατάληξη —διὸ θυμίζει τοποθεσία σχετιζομένη μὲ κάτι, καθὼς καὶ ἡ —ριό. Λέμε: καμπάνες — καμπαναριό, καζάνια — καζαναριό. Ἐπίσης, πηγὴ — πηγὰδι κλπ. Κάπως ἔτσι θὰ παράγεται καὶ τὸ Γανναδιὸ ἢ Γαννάδι. Δὲν βρίσκεται ὅμως καμμιά ἔννοια. Ὅταν ὅμως ἀλλάξα τὸ «α» μὲ «ε» βρῆκα πὼς Γενναδιὸ μπορεῖ νὰ εἶναι ὁ τόπος τῆς γέννας (προβάτων ἴσως κλπ.). Συλλογισμοὶ χωρὶς εἰδικὲς γνώσεις.

Καὶ στὶς δύο ἀμφιβολίες ὅμως βρῆκα πέρυσι σύμφωνο τῶν ἐπαγωγικῶν αὐτῶν ἀπόψεων τὸ 1ιβλίο «Περὶ τῶν ἐν Ἡπείρῳ ἀγαθοεργημάτων» τοῦ Ἱ. Λαμπρίδου (ἔκδοσ. 1880), τὸ ὁποῖο ἀναφερόμενο στὸ «ἐν κώμῃ Μόλιστα Σχολεῖον τοῦ Σ. Ξεινοῦ» διακρίνει τὶς συνοικίης Γενναδιά, Μεσαργιά καὶ «κυρίως Μόλιστα». Εἶναι φανερό πὼς τὰ Γενναδιά ἔγιναν Γενναδιὸ — Γανναδιὸ καὶ πὼς «κυρίως Μόλιστα» εἶναι τὸ σημερινὸ Μοναστήρι, τὸ ὁποῖο, ἄλλωστε, κατοικήθηκε παλαιότερα, ὅπως ἀποδεικνύουν οἱ ἐκκλησίαις του, ἐνῶ τὸ Γανναδιὸ τὸ παλαιότερο κτίριον εἶναι τοῦ 1740 καὶ στὴ Μεσαριά δὲν ὑπάρχει κάτι τὸ τόσο παλαιόν.

Σχετικὰ μὲ τὸ ἴδιον θέμα, περὶ τὸ ὄνομα Μόλιστα κλπ. ἀξιολογούμενοι εἶναι οἱ πληροφορίες τῆς «Ἐκδόσεως τῆς Κεντρικῆς Ἑνώσεως Δήμων καὶ Κοινοτήτων Ἑλλάδος» (1962). Ἀναφέρεται: Κοινοτῆς Μολίστης. Β.Δ. 7.8.1919 (πλη

θυσμὸς ἀπογραφῆς 1920, 204). Συνοικισμοὶ ἀρχικῶς ἀπαρτίσαντες τὴν κοινότητα: Μεσαριά, Γανναδιό, Μποτσιφάρι, Ἱερὰ Μονὴ Θεοτόκου. Κοινοτῆς Γανναδιοῦ, Β.Δ. 14.5.1920 (πληθυσμὸς 230). Ὁ συνοικισμὸς Μποτσιφάρι μετωνομάσθη «Μοναστήρι» (Δ. 12.3.1928) καὶ ἀργότερον ἀνεγνωρίσθη εἰς ἰδίαν κοινότητα, (Δ. 8.8.1934, πληθυσμὸς 1920, 162). στα» τοῦ 1880 ἔχει κατὰ τὸ 1919 τὸ ὄνο

Ἐδῶ βλέπουμε πὼς ἡ «κυρίως Μόλιμα Μποτσιφάρι, ποὺ εἶναι ὁ μικρότερος σὲ πληθυσμὸ συνοικισμὸς, καὶ ὅτι Μόλιστα ἐφεξῆς λέγεται ἢ Μεσαριά. Ὅσο ἂς σημειωθῇ πὼς ἀκόμη καὶ σήμερα ὡς Μόλιστα νοοῦνται στὴν ἐπαρχία καὶ οἱ τρεῖς συνοικισμοί.

Εἶναι μερικὲς διευκρινίσεις, ποὺ ἡ εὐκαιρία τὸ φέρνει νὰ ἐκτεθοῦν ἐδῶ ἀφοῦ ἄλλωστε συνδέονται ἄμεσα μὲ τὸ χωριὸ Μοναστήρι.

Ἐπειτα στὸ ἐκτιθέμενο θέμα ἔχουν τὴ θέση τους πληροφορίες γιὰ τὴ Μονὴ Εἰσοδίων. Τὸ παλαιὸ κτιριακὸ συγκρότημά της δίπλα ἀπὸ τὸν σημερινὸ αὐλόγυρο κεῖται σήμερα σὲ ἐρείπια σκεπασμένα στὸ μεγαλύτερο μέρος τους μὲ χῶμα καὶ θάμνους, ἔπειτα ἀπὸ τὶς καταστροφὲς καὶ κατολισθήσεις ποὺ ἔγιναν στὴν τοποσία. Μὲ ὀλιγόστιγμες παρατηρήσεις δὲν ἦταν εὐκολο νὰ διαπιστώσω τί ἀκριβῶς πιθανὸν νὰ σώζεται κάτω ἀπὸ τὸ χῶμα καὶ σὲ τί ὕψος τῶν οἰκοδομῶν θὰ βρίσκονταν μερικὲς διακρινόμενες στοές. Πάντως στὸ σημεῖο ὅπου ὁ παπα Βέργος πέραςε τὸν ἀγωγὸ τοῦ ὑδραγωγείου τῶν σημερινῶν κελιῶν τῆς Μονῆς βρήκαμε ἀμμοκονιάματα μὲ χρωματισμοὺς (ὅπως δῆποτε τοιχογραφίες). Ἄν ἀπὸ κάπου ὑπῆρχε ἀρχαιολογικὸ ἐνδιαφέρον τὸ εὐφανὲς περίγραμμα ἐκκλησίας στὸ σημεῖο αὐτὸ ἔπρεπε νὰ ἐρευνηθῇ. Σὲ ἓνα παλαιὸ ἀρκετὰ μεγάλο καὶ ἀρκετὰ πλούσιο Μοναστήρι θὰ ὑπῆρχαν ἀξιόλογα πράγματα.

Καὶ ἡ σημερινὴ Μονὴ παρουσιάζει ὠρισμένα ἐνδιαφέροντα. Ἀναφέρω τὰ ἐξῆς:

1. Ἡ φημιζομένη ὡς θαυματουργὴ εἰκόνα τῆς Παναγίας. Εἶναι περίπου 30X 20 ἐκατ. καὶ καλύπτεται στὸ μεγαλύτερο

μέρος τῆς ἐπιφανείας τῆς μὲ χρυσὰ ἐπιθέματα, περιπλεύρως δὲ φέρει τὴν ἐπιγραφὴν: «Δέησις τοῦ δούλου τοῦ Θεοῦ Νικηφόρου Ἱερομονάχου καὶ τῶν γονέων αὐτοῦ. Ἔτος 1783». Μοῦ εἶπαν ὅτι ὑπάρχουν συγκεκριμένα παραδείγματα ἀνιάτων ἀρρώστων ποὺ γιатρεύτηκαν, καθὼς καὶ πολλῶν ψυχασθενῶν. Ἡ προσέλευση δὲ ὁμάδων προσκυνητῶν εἶναι συχνὴ ἀπὸ ὅλα σχεδὸν τὰ χωριὰ τῆς ἐπαρχίας καὶ ἀπὸ τὴν Κόνιτσα. Τὸ περίστηλο εἰκονοστάσι φέρνει τὸ βάρος ἀμέτρητων ἐλπίδων καὶ δακρύων σὲ μορφὴ ποικίλων μικρῶν ἀναθημάτων. Ὁλὴ ἡ Μόλιστα προσέρχεται ἐδῶ στὶς 21 Νοεμβρίου ἢ καὶ σὲ περιπτώσεις λιτανείας.

2. Τὰ κελιά — καταλύματα τῆς Μονῆς. Εἶναι ἓνα μεγάλο καὶ ψηλὸ διώροφο κτίριο ποὺ προσομοιάζει ἀκριβῶς στὸ ρυθμὸ τῶν μοναστηριῶν. Σήμερα εἶναι κατοικίσημα 5 κελιά μὲ ἐπίπλωση καὶ στρωσίδια ποὺ φτιάχνουν ἓνα σύνολο ἄνετο, οἰκεῖο, ἐξυπηρετικό, ὑγιεινὸ καὶ ὁμορφο. Προορίζονται γιὰ προσκυνητὲς καὶ ἐπισκέπτες. Ἐμπνευση, φροντίδα, ἔργο καὶ συντήρηση τοῦ Παπα Βέργου. Κάτι σὰν ξενοδοχεῖο τοῦ χωριοῦ, ἢ σὰν τοπικὸ μουσεῖο. Ὑπάρχει ἐπίσης τὸ δωμάτιο ὑποδοχῆς — γραφεῖο, καί, μερικὰ παλαιὰ ἀντικείμενα (σεντούκια σκαλιστά, πιθάρια, ἀπὸ τσιμέντο στὴν αὐλὴ ἀλλάζουν τὸ χρῶμα πολυθρόνες κλπ.). Μόνο μερικὲς πλάκες μα τῆς Μονῆς, ὅπως καὶ στὴν ἐκκλησίᾳ μερικὲς κακότεχνες σύγχρονες «ἁγιαγραφίες». Ἀς σημειωθῇ δὲ ὅτι δυστυχῶς ὁ νέος ναὸς δὲν ἔχει βυζαντινὴ μεγαλοπρέπεια καὶ πολυτέλεια. Ἀναγεννᾷ ὁμως τὴν εὐσέβεια ἀπὸ τὴν περίφημη εἰκόνα του, τὸ παμπάλαιο τέμπλο του καὶ τὶς παλαιές — ὑποβλητικὲς εἰκόνες του, τὶς ἀρκετὲς λειψανοθεῖες κλπ.

3. Ἐχοντας ὑπ' ὄφῃ κανεῖς τὰ παραπάνω, καθὼς καὶ μερικὰ ἄλλα στοιχεῖα, θὰ μπορούσε νὰ ἀναρωτηθῇ ἢ καὶ νὰ προτείνῃ: Γιατί νὰ μένουν ἄγνωστα τὰ στοιχεῖα αὐτὰ στὸν κόσμον ἐκεῖνον τῆς ἐπαρχίας (τουλάχιστον) ποὺ τὸν ἐνδιαφέρουν; Ὑπάρχει μεγάλο μέρος τοῦ λαοῦ ποὺ θέλει νὰ συνδέσῃ κάποτε τὸ θρησκευτικὸ τοῦ αἰσθημα μὲ κάποιο οἰερό καὶ παρῆγορο χωρὸ. Καὶ σὲ ὅλες σχεδὸν τὶς

ἐποχὰς καὶ περιοχὰς ὑπῆρχαν καὶ ὑπάρχουν τόποι πρὸς τοὺς ὁποίους κατευθύνονται γιὰ προσκύνημα ἢ μὲ τὸ φτερούγιμα στὸ χωρὸ τῶν αἰσθημάτων καὶ τῆς σκέψης μιᾶς παράκλησης καὶ μιᾶς ἐλπίδας διάφοροι ἄνθρωποι ἀπὸ τὰ ἄλλα γύρω μέρη. Στὴ Μονὴ Μολίστης τὸ προσκύνημα αὐτὸ ἔχει καὶ τὸ «ἀντικείμενό του» καὶ τὶς ἐξυπηρετήσεις ἐκ μέρους τῆς γιὰ τὴ διαμονή. Ἡ κίνηση θὰ μπορούσε νὰ τονωθῇ.

Ἐπίσης τὰ δεδομένα τῆς Μονῆς καὶ τῆς Μόλιστας δίνουν τὴν εὐκαιρίαν νὰ ἐπισημανθῇ μία ἀσυγχρόνιστη νοοτροπία στὴν ἐπαρχία. Ὅλα τὰ Γυμνάσια, σχολεῖα, σχολές, οἰκοτροφεῖα κλπ. ἐπιβάλλεται νὰ διοργανοῦν ἐκδρομὲς γιὰ τοὺς μαθητὲς. Ἐξ ἄλλου τὰ τελευταῖα χρόνια σὲ ὅλες τὶς πόλεις καὶ κομποπόλεις τῆς Ἑλλάδος συχνὰ κάμουν ἐκδρομὲς διάφορες ὁμάδες «συναδέλφων» κλπ. Στὴν Κόνιτσα, τέτοιες ἐκδρομὲς εἶναι μᾶλλον σπάνιες, ἔχουν δὲ πάντοτε τόπους κατευθύνσεως τὶς πέραν τοῦ Βοῦ ὁδομάτη περιοχὰς. Ἀντίθετα, ἄλλοῦ συνηθίζεται οἱ ἐκδρομὲς νὰ ὁδηγοῦν σὲ πρωτότυπους τόπους καὶ δὴ ἀγροτικούς, γραφικούς καὶ μὲ ἱστορικὰ ἐνδιαφέροντα. Μὲ τὴν ἐγκατάλειψη ὁρισμένων προκαταλείψεων οἱ ἐκδρομαῖς τῆς Κόνιτσας θὰ μπορούσαν νὰ δοκιμάσουν ποικίλες ἱκανοποιήσεις κι αὐτοὶ κατευθύνοντας τὶς ἐκδρομὲς τοὺς πρὸς ὁρισμένα ἐνδιαφέροντα χωριὰ τῆς ἐπαρχίας

Καὶ οἱ τελευταῖες πληροφορίες γιὰ τὸ χωριὸ Μοναστήρι.

Κάποιος Γιωργομπλῆς (;) Βέργος ἦταν, λέει, ἐπιστάτης στὸ κάστρο τοῦ Ἀλῆ — Πασᾶ. Καὶ ἦταν ὡς φαίνεται «τύπος». Γιατί ἔβαλε, λέει, μιὰ μέρα στοῖ χημα μὲ ἄλλους ἀξιωματούχους τοῦ κάστρου ὅτι τολμάει νὰ παραμείνῃ καθιστὸς καὶ νὰ μὴν σηκωθῇ ὅταν θὰ περάσῃ ὁ Ἀλῆς. Τῶπε καὶ τῶκαμε. Καὶ ὁ Ἀλῆς ποὺ τὸν γνώριζε:

—Γιὰ πόσο τῶχεις ὥρὲ Γιωργομπλῆ;

—Γιὰ ἓνα κριάρι.

—Ἀ! Θὰ φάω κι ἐγώ!

(Μεταφέρω τὴ στιχομυθία ὅπως λέγεται).

Ἀπὸ τὸ χωριὸ Μοναστήρι καταγόταν

Γιάννη Λυμπεροπούλου: ΒΑΣΙΚΟΙ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ

Υπό κ. ΕΥΡ ΣΟΥΡΛΑ

Στην ως άνω Συγγραφήν του ό αγαπητός Πατριδολάτρης κ. Λυμπερόπουλος με την διακρίνουσαν αυτόν έπιστημονικο—Κοινωνιολογική κατάρτισιν, διατυπώνει σκέψεις γύρω από την ακολουθητέαν πολιτικήν και την δυνατότητα της αναπτύξεως της Έπαρχίας Κονίτσης; ύστερα από τις δραματικές διαστάσεις που πήρε τόν τελευταίο καιρό ή έρήμωσις τών χωρίων μας με την μετανάστευσιν και με τας έπιπτώσεις που δημιουργήθηκαν είς την Οικονομική Ζωή.

Οί στόχοι του άγκαλιάζουν Γεωργίαν, Κτηνοτροφίαν, Βιοτεχνίαν, Τουρισμόν και Έκπολιτισμόν της Έπαρχίας

Από την έρευναν όμως τών βαθυστοχάστων απόψεών του ξεχωρίζουμε τούς έκπολιτιστικούς εκείνους στόχους οί όποίοι κατά τόν Συγγραφέα θά συντείνουν είς την ανάσχεσιν της μεταναστεύσεως και είς την δημιουργίαν μιās διοικητικής και Οικονομικής άποκεντρώσεως.

Παραθέτομε μερικές χτυπητές χαρακτηρι-

στικές απόψεις του,, κατατάσσοντες τούτας σε δύο κατηγορίες.

Δηλαδή:

Είς διαγνωστικάς τρόπον τινά άφ' ένός μεν την αίτίαν του ξερριζώμου και της έρημώσεως τών χωρίων της Έπαρχίας και άφ' έτέρου ως τά ένδεικνυόμενα θεραπευτικά μέσα διά την άνάσχεσιν της μεταναστεύσεως και την δημιουργίαν μιās μορφής οίκονομικής άποκεντρώσεως.

Ας τόν άκούσουμε:

«Ο βασικός λόγος της χρονίας μετανάστευσης στην Έπαρχία Κονίτσης είναι ή φτώχεια, ή άνεργία και ή έλλειψη κάθε έλπίδας τοπικής οίκονομικής ανάπτυξης.

(Αυτόθι σελ. 87)

Και χωριά ακόμη πεδινά γύρω από την Κονίτσα που τόν παληό καιρό έμεναν άδιάφορα στο μεταναστευτικό ρεύμα, σήμερα βρίσκονται στην πρώτη γραμμή της φυγής.

(Αυτόθι σελ.88)

Είναι γνωστό και χιλιοειπωμένο πώς από

ό γιατρός Β. Τζαλόπουλος που εξέδωσε τό 1914 τό «Ήπειρωτ. Ημερολόγιο ή Νέα Έλλάς», με πλούσιο και καίρια ένδιαφέρον για την εποχή του περιεχόμενο δάσει στα Πανεπιστήμια Αθηνών και και με έπιμελημένη εμφάνιση. Είχε σπου Βιέννης. Έζησε και στη Ρουμανία και Κωνσταντινούπολη, όπου του άνετέθη ή διεύθυνση του εκεί Έρυθρού Σταυρού και όπου νυμφεύθηκε τή Μαρία Σκυλίτση, κόρη νομικού συμβούλου του Σουλτάνου. Ως έπιστημονικά κείμενά του μου άνεφέρθησαν τό βιβλίο του «περί της υγιεινής διατροφής του ανθρώπου» και ό λόγος του στο Ιατρικό συνέδριο του 1948.

Για τό Μοναστήρι και γενικά για τή Μόλιστα ό Β. Τζαλόπουλος έγινε με τό ήμερολόγιό του ό ιστορικός τους. Περιέγραφε δέ κυρίως την άπελευθέρωσή τους από τούς Τούρκους στις 9 Φεβρουαρίου 1913 έπειτα από Ιστορική, όπως λέει, μάχη, που άπασχόλησε και τούς «τάμις»

του Λονδίνου και για την όποία ό ίδιος τηλεγραφήματα που απέστειλαν οί έν Ασαν φοιτητής συνέταξε τά συγχαρητήρια θήναις αντιπρόσωποι Μολίστης στο Βασιλέα, τό Διάδοχο και τόν Πρωθυπουργό Βενιζέλο, ένω και στον έλευθερωτή λοχαγό Παπανικολάου έδώρησαν τιμητικό σπαθί με χρυσή λαβή.

Τέλος πρέπει να σημειωθή ότι ή μόνη Ιστορική έρευνα για τή Μονή Μολίστης είναι ή του ιερέως Γ. Παΐσιου. Δημιουργούν παρεξηγήσεις στο περιοδικό οί σημειώσεις — κρίσεις για ζώντα πρόσωπα. Όμως στην προκειμένη περίπτωση δέν υπάρχουν λόγοι κολακείας. Στο μικρό άρθρο περί της Μονής άποδεικνύονται έπιστημονικές γνώσεις του συντάκτου περί την εκκλησιαστική και βυζαντινή Ιστορία. Και είναι σωστό να αναγνωρισθούν. Ένώ έξ άλλου οί κρίσεις και τά σχόλια για γραπτά και απόψεις είναι συχνά χρήσιμες.

τὴν Ἐπαρχία Κονίτισης ξεκίνησαν γιὰ ὅλα τὰ Βαλκάνια οἱ τεχνίτες ὧν τῶν μορφῶν τῆς λαϊκῆς τέχνης:

Χτιστάδες, Πρωτομάστορες, Πελακάνοι, σοβατζήδες, μαραγκοί, νταβαντζήδες, ξυλογλύπτες (Ταλαδόροι Τσόρνοβο) Ἀγιογράφοι, Χρυσικοί, ὅλοι δὲ αὐτοὶ οἱ καλλιτέχνες προτοῦ ξεκινήσουν γιὰ νὰ μεταλαμπαδεύσουν τὴν τέχνη τους στὴν Ἑλλάδα, στὰ Βαλκάνια καὶ στὴ Μ. Ἀσία, δοκιμάζονταν στὴν Ἐπαρχία τους.

Ἐκεῖ ἔδιναν ἐξετάσεις, ἐκεῖ ἔπερναν τὸν τίτλο τοῦ πρωτομάστορα καὶ μπορούμε νὰ ποῦμε ὅτι ἡ Ἐπαρχία Κονίτισης ἦταν ἓνα ζωντανὸ Σχολεῖο καὶ Μουσεῖο τῆς λαϊκῆς Ἀρχιτεκτονικῆς.

(Αὐτόθι σελ. 93)

Τὸν παλὸ καιρὸ οἱ ἄνθρωποι στὴν Ἐπαρχία ζοῦσαν τὴν Ζωὴ τῆς ὁμάδας καὶ σὲ μιὰ ἀτμόσφαιρα ἔθνικοῦ λαϊκοῦ πολιτισμοῦ σφυρηλατημένου ἀπὸ κοινὲς προσπάθειες. Στὴν ἐποχὴ μας ἀπεσυνετέθη ἡ μορφή τῆς Κοινωνικῆς αὐτῆς Ζωῆς καὶ ἐδημιουργήθη τὸ κενὸ ποὺ προετοίμασε τὴν μετανάστευση ἀπὸ τὸ χωριὸ καὶ τὴν Κονίτσα.

(Αὐτόθι σελ. 96)

Καὶ ἐπὶ τοῦ προκειμένου ὁ Συγγραφεὺς μὲ τὴν διακρίνουσαν αὐτὸν Κοινωνιολογικὴν βαθύνουσαν ἀπαριθμεῖ τὰ αἷτια τοῦ φαινομένου αὐτοῦ ἀναγράφων τὰ κάτωθι:

1) Ἡ ἔξοδος τῶν χωρικῶν πρὸς τὰς πόλεις

2) Τὸ ξέφτισμα τῶν μικρῶν οἰκισμῶν καὶ τὸ φούντωμα τῶν πολιτιστικῶν Κέντρων

3) Γκρέμισμα τῶν στοιχείων τῆς παραδόσεως

μονικο — Κοινωνιολογικὴν του συγκρότησιν.

4) Δημιουργία μιᾶς καινούργιας Κοινωνικῆς Ζωῆς στὶς πόλεις ὅπου μετανάστευσαν μὲ καινούργιο ρυθμὸ, Ζωῆς δηλαδὴ ποὺ

δὲν ἔχει καμμιά σχέση μὲ τὴν ὁμαδικότητα ποὺ εἶχε ἡ Ζωὴ στὸ χωριό.

5) Γενικά: Μιὰ Ζωὴ ποὺ φέρει ὅλα τὰ στοιχεῖα τοῦ ξερριζωμένου ἀνθρώπου.

(Αὐτόθι σελ. 96 — 100)

Καὶ ἔτσι: κατὰ τὴν διάγνωσιν τοῦ Συγγραφέως καταστράφηκε τὸ ὄρμητήριον τοῦ Πατριωτισμοῦ, ἡ ἀφετηρία τοῦ ἱστορικοῦ μας βίου σὰν Νεοελλήνων, τὸ Κάστρο τοῦ ἔθνικοῦ μας πολιτισμοῦ.

(Αὐτόθι σελ. 101)

Ἐν συνεχείᾳ ὁ Συγγραφεὺς ὑπεισέρχεται εἰς τὴν ὑπόδειξιν τῶν θεραπευτικῶν μέσων, προβάλλει τὸ ἐρώτημα:

Τὶ μπορεῖ νὰ γίνῃ σήμερα;

1) Ἡ Ἐπαρχία Κονίτισης θὰ ἐπιζήσῃ, δὲ Καὶ εἰσηγεῖται τὰ κάτωθι:

ταν συγκεντρωθεῖ σὲ δυὸ τρεῖς ἀγροτοπόλεις.

2) Πολλὰ ἀπὸ τὰ χωριὰ τῆς ἐπαρχίας δὲ πως καὶ πολλὰ πολιτιστικὰ στοιχεῖα ἀποτελοῦν σήμερα πολύτιμο ὑλικὸ γιὰ Μουσεῖα

3) Πρέπει νὰ καταβληθῇ προσπάθεια γιὰ τὸ ἀνέδασμα τῆς πολιτιστικῆς στάθμης καὶ τῆς αἰσθητικῆς ἀγωγῆς τοῦ λαοῦ μας.

4) Νὰ ἰδρυθῶν ἓνα ἢ περισσότερα Μουσεῖα πρὸς συντήρησιν τῶν πολιτιστικῶν στοιχείων τοῦ παρελθόντος.

(Γιὰ τὴν Κονίτσα προτείνει τὸ σπῆτι τοῦ Χουσεῖν Μπεη ποὺ μετετράπη σὲ Γυμνάσιον)

5) Νὰ ἰδρυθῇ στὴν Ἐπαρχία δίκτυον ἀπὸ Λέσχες πολιτισμοῦ.

(Αὐτόθι σελ. 115)

Αὐτὰ σὲ γενικὲς γραμμὰς τὰ προτεινόμενα μέτρα ὑπὸ τοῦ Συγγραφέως, ἀνάμεσα σὲ ἄλλα δευτερευούσης σημασίας.

Γύρω ἀπὸ τὰ ὡς ἄνω προτεινόμενα μέτρα ὁ Συγγραφεὺς ἔχει ἐπιζήσεις ἀπὸ ἀνάλογες προσπάθειες ποὺ ἔγιναν στὴν Γαλλία.

Τὸν συγχαίρομεν ἐγκαρδῶς γιὰ τὸ Πατριδογνωστικόν του πάθος καὶ γιὰ τὴν Ἐπιστη-

Δ^Ρ ΜΙΧΑΛΗΣ Θ. ΜΗΛΙΓΚΟΣ

ΚΑΡΔΙΟΛΟΓΟΣ

**ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΣ ΑΙΜΟΔΥΝΑΜΙΚΟΥ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΥ
ΓΕΝΙΚΟΥ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟΥ ΠΕΙΡΑΙΩΣ**

ΣΚΑΛΙΣΤΗΡΙ 18 ΚΑΙ ΠΑΤΗΣΙΩΝ

(Στάσις Λυσιατρείου)

Τηλ. 871.568

Δέχεται 5 30—7 μ.μ. πλὴν Σαββάτου

ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑΡΙΟ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗΣ ΕΝΗΜΕΡΩΣΕΩΣ

Κάθε μῆνα θὰ παρουσιάζουμε ἀπὸ τὶς στῆλες τοῦ περιοδικοῦ μας διάφορες πνευματικὲς ἐκδηλώσεις τῆς πρωτεύουσας μὲ σκοπὸ τὴν κατατόπιση καὶ ἐνημέρωση κυρίως ἀναγνώστων μας ποὺ ζοῦν μακριὰ ἀπὸ τὴν Ἀθήνα.

Ἡ νέα μας πρωτοβουλία αὕτη, ἀποτελεῖ συνέχεια τῆς πρωτοβουλίας ποὺ εἶχε τὸ περιοδικό μας ἀπὸ τὸ προηγούμενο τεύχος του, νὰ παρουσιάσῃ ἀπὸ τὶς στῆλες του, γιὰ μιὰ γενικὴ ἐνημέρωση, κομμάτια ἀπὸ ἔργα νεοελλήνων λογοτεχνῶν.

«Ὁ Δὸν Χιλ μὲ τὸ πράσινο παντάλονι»

Μιὰ ἐγκαταλελειμένη μνηστὴ μεταμφιέζεται σὲ ἄνδρα γιὰ νὰ χαλάσῃ τὰ σχέδια τοῦ ἄπιστου μνηστήρος. Τὴν κομωδία τοῦ Ἰσπανοῦ «κλασικοῦ» Τίρσο ντέ Μολίνα σκηνοθέτησε ὁ Τ. Μουζενίδης καὶ τὸν κύριο ρόλο ἐρμηνεύει μὲ δροσερὴ εὐστροφία ἡ Βάσω Μανωλίδου (Ἑθνικό).

«Ὀδυσσεύς γύρισε σπῖτι»

Δραματικὴ σάτιρα τοῦ Ἰάκωβου Καμπανέλλη μὲ βάση τὸν «Ὀδυσσεύς» τοῦ «Β' Τρωϊκοῦ Πολέμου», ποὺ ἐμπορευόμενος τὴ δόξα του, φθάνει στὸ ἀδιέξοδο. Ὁ κριτικὸς ἔγραψε: «Ὁ στόχος τοῦ Καμπανέλλη δὲν εἶναι ἡ συντριβὴ τοῦ «ἀγάλματος» ἐνὸς θρυλικοῦ ἥρωα, ἀλλὰ τὸ «δράμα» τοῦ ἥρωα ποὺ συντρίβεται ἀπὸ τὸν ἴδιο τὸν ἑαυτό του». Καὶ γιὰ τὴν παράστασι: «Καλπάζει μὲ ἀκούραστο νεῦρο, μὲ ἱλαριώτατες κορυφώσεις καὶ ἐλάχιστες πτώσεις». Πρωταγωνιστοῦν ὁ Γ. Λαζάνης, ὁ Δ. Χατζημάρκος, Ε. Σώκου. (Τεχνή).

«Αὐτὸ τὸ ζῶο τὸ παράξενο»

Ὁ Γκαμπριέλ Ἀρὸν διασκεύασε γιὰ τὸ θέατρο πέντε διηγήματα τοῦ Ἄντον Τσέχωφ «Ἡ συρραφή αὕτη διατηρεῖ πολλὰ ἀπὸ τὰ βασικὰ χαρίσματα τοῦ Τσέχωφ», ἔγραψε κριτικὸς. «Ἀκόμα προσφέρει μιὰ μικρογραφία τῆς ποικιλίας τοῦ δι-

ηγηματογραφικοῦ τοῦ ἔργου». Καὶ τοὺς πέντε ἀντρικοὺς ρόλους ἐρμηνεύει ὁ Μάνος Κατράκης μὲ ἐξαιρετὴ ἐπιτυχία. Τοὺς γυναικείους ρόλους ὑποδύονται ἡ Μαίρη Χρονοπούλου, ἡ Ἀλίκη Γεωργούλη, ἡ Νίκη Τριανταφυλλίδη, ἡ Καίτη Παπανίκα. (Βεάκη).

«Ἡ Ἀφροδίτη καὶ ὁ Ντέτεκτιβ»

Δύο αὐτοτελῆ ἔργα τοῦ Πήτερ Σάφφερ μὲ σημεῖο ἐπαφῆς τὸν ἔρωτα καὶ τοὺς μαιάνδρους του. Κριτικὸς γράφει γιὰ τὰ ἔργα: «Σύγχρονα χωρὶς ἐξεζητημένους «μοντερνισμούς» γνήσια χωρὶς ἐξεζητημένες ζοφερότητες διασκεδαστικὰ χωρὶς ἐξεζητημένες εὐφυολογίες». Μιὰ ωραία παράσταση πολὺ καλὰ ἐρμηνευμένη ἀπὸ τὴν Εἰνία Καλογεροπούλου, τὸν Γιάννη Φερτη καὶ τὸν Χρῆστο Πάρλα (Ἀκάδημος).

«Μαμζέλ Πέπσυ»

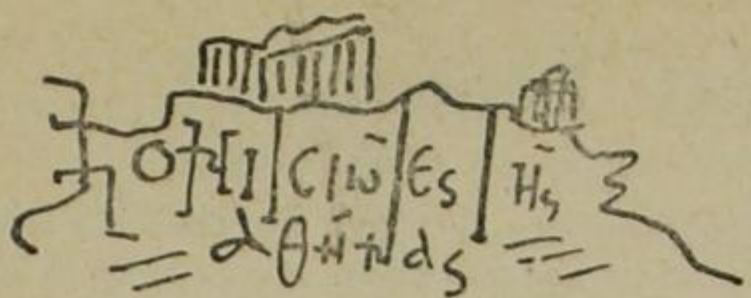
Ἡ Ἑλλή Λαμπέτη, σ' ἓνα ἀπολαυστικὸ «ρεσιτάλ» ἠθοποιῶς καὶ μιμικῆς, ὑποδύεται μιὰ πολυμήχανη «πεταλοῦδα τῆς νύχτας» ποὺ μεταμφιέζεται σὲ κυρία τοῦ κόσμου, γιὰ νὰ βοηθήσῃ τὰ ἐπαγγελματικὰ σχέδια ἐνὸς «πελάτη» της. Μαζί της ὁ Κώστας Καρρᾶς καὶ ὁ Γεώργιος Μιχαλακόπουλος (Διονύσια).

«Τοῦ φτωχοῦ τ' ἄρνι»

Τὸ ἀντ-ἡρωϊκὸ, ἀντιτυραννικὸ ἔργο τοῦ Στέφαν Τσβάϊχ, ἀπὸ τὸν θίασο Ἀλίκης Βουγιουκλάκη — Δημήτρη Παπαμιχαήλ. (Κοτοπούλη).

«Τὸ κορίτσι τῆς καμπίνας 15»

Ἡ Τζένη Καρέζη ὑποδύεται, μὲ ζωηρὸ μῆτρο, μιὰ θεληματικὴ Γαλλίδα μιντ νέττι ποὺ προσπαθεῖ νὰ λύσῃ τὸ πρόβλημα τῆς ζωῆς της μὲ ἓνα πάμπλουτο Ἀμερικανὸ σύζυγο. Μιὰ σάτιρα τοῦ Ζάκ Ντερβάλ, ὅπου συμπροταγωνιστεῖ ὁ Στέφανος Ληνάιος. (Χατζηχρήστου).

Δωρηται

Συνδέσμου καὶ Περιοδικοῦ ΚΟΝΙΤΣΑ
Δόδας Κωνσταντίνος, Στρατηγός, πρὸς
ἐνίσχ. περιόδ. 2500 πρὸς ἐνίσχ. συνδέσμου
3.000, Τσάκας Νικόλαος, πρὸς ἐ-
νίσχυσιν συνδέσμου 1.000, Γουσγούνης
Ἰωάννης τοῦ Πέτρου, Εὐλέμπορος, 1000,
Παπαδιαμάντης Πύρρος, Πλοίαρχος Β.Ν.
1.000, Ἀδαμαντίδου Μερόπη, Ὀδοντία-
τρος καὶ Ἀδαμαντίδου Ἰωάννα, εἰς μνήμην
τοῦ ἀδελφοῦ καὶ συζύγου 2.000, Δούκας
Δημήτριος, Ἐμπορος 500, Λυμπερόπουλος
Ἰωάννης, Δικηγόρος 500, Λαμπρίδης Ἀ-
λέξανδρος, Εἰσαγωγεὺς 500, Τσίλης Κων.
Μηχανικὸς 500, Ἀνώνυμος μέσῳ κ. Τσάκα
500, Φλῶρος Κωνσταντίνος, Ὀδοντίατρος
500, Γιάκας Νικόλαος, Ἰατρός 500, Ρό-
ζος Βασίλειος, Ξενοδοχ. ΣΤΑΝΛΕΪ 500
ἀπὸ 28.3.65 — 20.1.67

— Τὴν 22 Ἰανουαρίου 1967, συνήλθε εἰς
εἰς τὴν μεγάλη αἴθουσα τοῦ Μπαγκείου ξενο-
δοχείου Ἀθηνῶν, ἡ γενικὴ συνέλευσις τῶν με-
λῶν τοῦ Συνδέσμου Κονιτσιωτῶν «ὁ Ἀῶος»,
μὲ θέματα Ἐκθεσις Πεπραγμένων τοῦ Δ.Σ.
καὶ Ἐκλογή Ν. Διοικητικοῦ Συμβουλίου.

Προεδρεῖον τῆς Συνελεύσεως ἐξελέγησαν οἱ κ.
κ. Θωμᾶς Ζώης καὶ Μιχαὴλ Μπάκας. Τὴν ἔκ-
θεσιν Πεπραγμένων ἀπὸ μέρους τοῦ Δ.Σ.
ἔκαμεν ὁ κ. Μανθούλης (ἀπουσιάζοντος τοῦ
κ. Τάκη Παπαδημούλη) καὶ ὁ κ. Μηλέγκος.
Ἐν συνεχείᾳ ὠμίλησαν διάφοροι συμπατριῶ-
ται. Ἀνεγνώσθησαν ἐπιστολαὶ τῶν κ.κ. Ν.
Τσάκα καὶ Λαχανᾶ. Τέλος ἐγένετο ἐκλογή
τοῦ Νέου Διοικητικοῦ Συμβουλίου, τὸ
ὁποῖον, τελικῶς, συνελθόν, κατηρτίσθη εἰς
σῶμα μὲ τὴν ἀκόλουθον σύνθεσιν: Πρόεδρος
Ἰωάν. Λυμπερόπουλος, Ἀντιπρόεδρος Ὁρέ-
στης Μανθούλης, Ταμίας Δημήτριος Μηλίγ-
κος, Γ. Γραμματεὺς Ἀλέξ. Λαμπρίδης, Σύμ-
βουλοι Κων. Τσίλης, Μερόπη Ἀδαμαντίδου
καὶ Δημ. Τσάνος.

— Κατὰ μῆνα Νοεμβρίου 1966 ἐγένοντο
ἀρχαιρεσίαι τῆς ἀδελφότητος Γοργποτάμου,

καθ' ἃς ἐξελέγησαν οἱ κάτωθι: Χρ. Θεολόγου
Πρόεδρος, Διομ. Σκαλιστῆς ἀντιπρόεδρος, Ν.
Καζαμίας Ταμίας, Πέτρος Μήτρης γραμμα-
τεὺς, Δημ. Θεολόγου Σύμβουλος. — Τὴν
15 Ἰανουαρίου 1967 ἡ αὐτὴ Ἀδελφότης ἔ-
κοψε τὴν πῆττα τῆς.

Τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον τῆς ἀδελφότη-
τος Μολυβδοσκευαστῶν Κονίτσης, ἀποτελού-
μενὸ ἀπὸ τοὺς κ.κ. Γ. Τζιάτζο Πρόεδρο, Ἀπ.
Φίλιπ Γεν. Γραμματέα καὶ Μέλη τοὺς κ.κ. Γ.
Μότση, Φωτ. Βλάχο, Ἀπ. Τζιάτζο καὶ Ἀν.
Δάφνη ἀπέστειλεν εἰς τὰ μέλη τῆς ἀδελφότη-
τος ἐμπνευσμένη ἐγκύκλιον, ἀπὸ 1.12.1966,
μαζὺ μὲ τὸν Ἀπολογισμὸ τῆς Ἀδελφότητος.
Εἰς τὴν Ἐγκύκλιον αὐτὴ τονίζεται ὅτι: Τὸ Δι-
οικητικὸν Συμβούλιον, θὰ καταβάλῃ πᾶσα
προσπάθεια ἵνα λάβωσι σάρκα καὶ ὅσῃ τὰ
κάτωθι ἐκπολιτιστικά, κοινοτικά, ἐκκλησιαστι-
κά, ἐκπαιδευτικά καὶ φυσικολατρικά ἔργα:

1) Ἐπικοινωνία, ἑνώσις καὶ σύσφξις τῶν
σχέσεων μετὰ τῶν μελῶν τῆς Ἀδελφότη-
τος καὶ ἀπὸ κοινοῦ παρακολούθησις καὶ ἐ-
πίλυσις παντὸς ζητήματος ἀφορῶντος τὴν
πνευματικὴν καὶ ὑλικὴν προαγωγὴν καὶ ἀνά-
πτυξιν τῆς Ἀδελφότητος.

2) Συχνὴ καὶ στενὴ ἐπαφὴ καὶ συνεργα-
σία μετὰ τῆς Κοινότητος, τῆς Σχολικῆς, Ἐφο-
ρίας καὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Ἐπιτροπῶν
τοῦ Χωρίου μας, διὰ τὴν ἀπὸ κοινοῦ ἀντιμε-
τώπισιν καὶ ἐπίλυσιν τῶν σοβαρῶν θεμάτων
τῶν

3) Φροντὶς καὶ μέριμνα διὰ τὴν ἀνάπτυξιν
τῆς γεωργίας, τῆς κτηνοτροφίας, τῆς δεινρο-
καμίας, τῆς μελισσοκομίας, τῆς πτηνοτροφί-
ας, ὡς καὶ παντὸς ἑτέρου ἐνδεικνυομένου ὡς
προσοδοφόρου ἔργου, σ' ἐντελὺντος εἰς τὴν οἰ-
κονομικὴν ἀνοδὸν, πρόοδον καὶ εὐημερίαν τῶν
κατοίκων τοῦ χωρίου μας.

4) Μέριμνα διὰ τὸν ἐξωραϊσμὸν τοῦ χωρί-
ου μας καὶ διὰ τὴν ἀνάπτυξιν Τουρισμοῦ καὶ
τὴν ἐξασφάλισιν προϋποθέσεων θερινῆς δια-
μονῆς ἀδειούχων καὶ ἐπισκεπτῶν τοῦ Χωρίου
μας.

5) Ἐρευνα καὶ μελέτη πρὸς ἀνεύρεσιν καὶ
ἀνεκδήφισιν παντὸς ὑπάρχοντος κεκρυμμένου
ἱστορικοῦ καὶ ἀρχαιολογικοῦ στοιχείου, ἔχον-
τος σχέσιν μὲ τὸ ἄγνωστον, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖ-
στον παρελθόν τοῦ Χωρίου μας καὶ τῶν Βυ-
ζαντινῶν μνημείων αὐτοῦ, ὡς τοῦτο ἐγένετο
Βασίλειος Χατζηγεωφραιμίδης Μέλη δὲ τῆς
Δημαρχιακῆς Ἐπιτροπῆς οἱ κ.κ. Βασίλειος

Η ΕΛΛΑΣ
ΠΑΤΡΙΣ

(Τοῦ μονίμου
ἀνταποκριτοῦ
μας)

Τὴν 1.1.67 ἐτελέσθη παρουσία ὄλων τῶν ἀρχῶν ἢ ἐπὶ τῷ νέῳ ἔτει καθιερωμένη Δοξολογία χοροστατοῦντος τοῦ Σεβασμιωτάτου

διὰ τὴν Ἱερὰν Μονὴν Μολυβδοσκεπάστου ὑπὸ τοῦ Ἐπιτίμου Προέδρου τῆς Ἀδελφότητος Δημοδιδασκάλου κ. Σταύρου Γκατσοπούλου, διὰ τοῦ ἐκπαιδευθέντος καὶ συγγραφέντος ὑπ' αὐτοῦ μνημειώδους σχετικοῦ βιβλίου του.

6) Κοινωνική, ἠθική καὶ υλικὴ ὑποστήριξις καὶ ἀλληλοδοθήθεια παντὸς ἔχοντος ἀνάγκην ἐκ τῶν διαβιούντων εἰς τὸ Χωρίον μας ἢ ἀλλοχοῦ, ἀπόρων, γερόντων, ἀνικάνων, ὀρφανῶν, ἀσθενῶν κ.λ.π. Ἐπίσκεψις παντὸς συγχωριανοῦ μας εὐρισκομένου εἰς Γηροκομεῖον, Ὀρφανοτροφεῖον, Νοσοκομεῖον καὶ ἀλλοχοῦ.

— Ἀπεβίωσεν καὶ ἐκηδεύθη εἰς Ἀθήνας ὁ συμπατριώτης μας Παναγιώτης Ἀλεξ. Φλώρος μοίραρχος ἐν ἀποστρατεία. Ἐπίσης ἀπεβίωσεν εἰς Ἀθήνας ὁ πατριώτης μας Μιχ. Δαλαμάγκος.

— Ὁ Σύνδεσμος Κονιτσιωτῶν Ἀθηνῶν «ὁ Ἀῶς» ἐκάλεσεν εἰς κοινὴ σύσκεψιν τὰ Διοικητικὰ Συμβούλια ὄλων τῶν ἐν Ἀθήναις ἀδελφοτήτων τῶν ἐκ τῆς ἐπαρχίας Κονίτισης καταγομένων διὰ τὴν 17 Φεβρουαρίου 1967, μὲ θέματα: Συντονισμὸς τῆς δράσεως τῶν Συλλόγων, Ἰδρυσιν Ἑνώσεως, Δημιουργία Κοινῶν Ἐκδηλώσεων Περιοδειῶν «Κονίτσα». Ὁ αὐτὸς Σύνδ. Κονιτσιωτῶν ὀργανώνει συν-εστίαση τῶν μελῶν του, τὴν 24 Μαρτίου 1967, τὸ βράδυ, εἰς τὸ Κέντρον «Ρεγγίνα» ὁδὸς Μηθύμνης ἀριθ. 95 με ταμπλ ντ-οτ δρ. 95

Γενομένων ἀρχαιρεσιῶν τοῦ Συνδέσμου Πιρσογιαννιτῶν ἐξελέγησαν οἱ Σ. Εὐαγγέλου, Κ. Γκόρτσος, Μ. Μαρτσέκης, Θ. Νίτσος, Ν. Τσίπας, Π. Τσιτσιράγκος καὶ Π. Φρόντζος. Ὁ Σύνδεσμος δίδει χοροεσπερίδα εἰς τὰς 25-2-67.

— Τὴν 29.1.1967 ἐγένοντο ἐν Ἀθήναις ἀρχαιρεσίαι τῆς ἀδελφότητος Κασταντινιτῶν Ἐπαρχίας Κονίτισης, καθ' ἃς ἐξελέγησαν οἱ κάτωθι: Ἡλ. Παπαχαρίσης, Δημ. Στεργίου, Κων. Νταρίλης, Κων. Α. Γκαραβέλλας, Κων. Δούκας, Ζήσης Χατζῆς καὶ Ἀλίκη Καλογήρου.

Μητροπολίτου μας κ. Χριστοφόρου.

Ὁμοίως τὴν 1.1.67 κατόπιν ψηφοφορίας μεταξὺ τῶν μελῶν τοῦ Δημοτικοῦ Συμβουλίου ἐπανεξελέγη Πρόεδρος αὐτοῦ ὁ κ. Μιχαὴλ Σιώρος. Ἀντιπρόεδρος αὐτοῦ ἐξελέγη ὁ κ. Νικ. Γ. Τζάλλας καὶ Γραμματεὺς ὁ κ. Ζδάβος καὶ Νικ. Χατζῆς τακτικά, καὶ Σπυρ. Ζαχαράκης καὶ Σωτηρ. Φαρμάκης ἀναπληρωματικά.

Λόγω μειώσεως τοῦ πληθυσμοῦ κατηργήθη τὸ Ἐθνικὸν Ἀγροτικὸν Νηπιοτροφεῖον Παλαιοσελίου καὶ μεταφέρεται εἰς Ἀγίαν Παρασίκευην (Κεράσοβον). Οἱ Παλαιοσελίται προέβησαν εἰς ἐντόνους διαμαρτυρίας.

Τὴν 3.1.66 παρουσία τῶν τοπικῶν ἀρχῶν ἔλαβε χώραν ἡ καθιερωμένη Πρωτοχρονιάτικη ἐορτὴ εἰς τὸ ἐνταῦθα Νοσοκομεῖον τοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ καὶ ἐκόπη ἡ Βασιλόπηττα. Τὸ δὲ τυχερὸν νόμισμα ἀνευρέθη ὑπὸ τῆς διπλωματούχου ἀδελφῆς δίδος Ἀντρούλας Χατζηφάνη.

Ὑπὸ τοῦ Ἑργατικοῦ Κέντρου Ἰωαννίνων ἀπενεμήθη δίπλωμα τιμῆς πρὸς τὸν ἐκ Πυρσογιάννης γηραιὸν εὐεργέτην κ. Χρῆστον Πάτσην ἀνεγείραντα ἰδίαις δαπάναις τὸν ἐν Ἰωαννίνοις περικαλλῆ Ναὸν τοῦ Ἀγίου Νεομάρτυρος Γεωργίου.

Ὁ ὀρισθεὶς διὰ τὴν 8.1.67 ἐορτασμὸς τῆς Μάχης τῆς Κονίτισης, λόγῳ τῆς συνεπί-ας τῆς κακοκαιρίας μὴ ἀφίξεως τῆς τῆς Α. Μ. τοῦ Βασιλέως ἀνεβλήθη ἐπ' ἄοριστον.

Ἐπανήλθεν ἐξ Ἀθηνῶν ὅπου εἶχε μεταβῆ Τ.Ε.Α. ταγματάρχης κ. Θεόδωρος Λιάλιος, πρὸς μετεκπαίδευσιν ὁ Διοικητὴς τοῦ 316!

Ὁ λοχαγὸς τοῦ 583 τάγματος κ. Τζώρτζης προήχθη εἰς Ταγματάρχην.

Ἀφίχθησαν καὶ ἀνέλαβον ὑπηρεσίαν εἰς τὰ ἐνταῦθα Γραφεῖα τῆς Ἐπαρχίας ὁ κ. Χρήστος Μάστορας ὡς Γραμματεὺς, καὶ ἡ δις Ἀρετὴ Ράπτη ὡς δακτυλογράφος, καὶ εἰς τὸ Δημόσιον Ταμεῖον ὁ κ. Δημήτριος Καραγιάννης.

Τὴν 15.1.67 ὀρειβάται τοῦ Τμήματος Ε. Ο. Σ. Ἰωαννίνων ἐπεσκέφθησαν τὴν Κονίτσαν καὶ ἀνῆλθον ἐπὶ τοῦ Προφήτου Ἠλία. Ἄλλοι δὲ ὀρειβάται τοῦ Ὀμίλου Ἀνατολικοῦ (Κράφης) διελθόντες ἐκ Κονίτισης καὶ ἐπεσκέφθησαν τὸ Χωρίον Μολυβδοσκεπάστον καὶ τὸ ἐκεῖ στρατιωτικὸν φυλάκιον καὶ προσ-

έφερον δώρα πρὸς τοὺς ἀκρίτας μας.

Ἀπὸ τῆς 13ης μέχρι 15.1.67 τὰ πλείστα ἐκ τῶν χωρίων τῆς Ἐπαρχίας μας ἀπεκλείσθησαν ὑπὸ τῶν Χιόνων καὶ αἱ συγκοινωνίαι διεκόπησαν. Ἀρκεταὶ στέγαι οἰκιῶν καὶ χορταποθηκῶν ὑπέστησαν ζημίας, καθὼς καὶ τὸ δίκτυον τοῦ Ο.Τ.Ε. παρὰ τὴν Πυρσογιάννην καὶ εἰς περιοχὴν τῆς Λάτικας Ἀώου.

Τὴν 17.1.67 τὸ ψύχος κατῆλθεν εἰς τοὺς 10 βαθμοὺς κάτω τοῦ μηδενὸς ἐντὸς τῆς Κονίτισης.

Ὁ Πανοσιολογιώτατος Ἀρχιμανδρίτης μας (ἱεροκῆρυξ) κ. Ἱερόθεος Πετρίδης ἔτυχεν τῆς ἀπονομῆς τοῦ Χρυσοῦ Σταυροῦ τοῦ Βασιλικοῦ Τάγματος Γεωργίου Α' ἐκ μέρους τῆς Α.Μ. τοῦ Βασιλέως.

Αἱ ἱεραὶ Ἀκολουθίαι τοῦ Ἑσπερινοῦ Ὁρθρου καὶ Λειτουργίας εἰς τὸ ἐνταῦθα παρεκκλήσιον τοῦ Ἁγίου Νεομάρτυρος Γεωργίου ἐψάλησαν χοροστατούντων τοῦ Πανοσιολογιωτάτου Ἀρχιμανδρίου κ. Ἱεροθέου καὶ τοῦ Ἀρχιερατικοῦ Ἐπιτρόπου αἰδεσιμωτάτου Παύλου Παπαθαμιστοκλέους μὲ πολλὴν κατάνυξιν καὶ προσήλθον εἰς αὐτὰς πλεῖστοι προσκυνηταί.

Ἡ εἰς Ἀθήνας διαμένουσα συμπατριώτις μας καὶ Ἐρασμία Λιάπη τὸ γένος Π. Νικολοπούλου, ἐκέρδισεν, εὐνοηθεῖσα ὑπὸ τῆς τύχης ἓνα διαμέρισμα τοῦ Λαχείου Συντακτῶν.

Ἐπληροφορήθημεν ὅτι ὁ ἀξιότιμος κ. Φίλιππος Δραγούμης ἐνήργησεν καὶ διετέθη ἐκ τοῦ Παγκείου Κληροδοτήματος (τοῦ ὁποίου τυγχάνει διαχειριστῆς) τὸ ποσὸν τῶν 500.000 δραχμῶν διὰ τὴν ἀνέγερσιν τῶν Γυμνασιακῶν κτιρίων Κονίτισης.

Ἡ ἐτησίᾳ ἐορτὴ τοῦ Συλλόγου τῶν Πυρσογιαννιτῶν ἐδόθη τὴν 17.1.67 εἰς Πυρσογιάννην μὲ κοινὴν συνεστίασιν καὶ λαϊκὸν γλέντι καὶ χοροὺς ὡς συνήθως. Παρευρέθησαν δὲ εἰς αὐτὴν καὶ οἱ ἐκπρόσωποι τῶν πολιτικῶν καὶ στρατιωτικῶν ἀρχῶν.

Κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος 1966 ἐδηλώθησαν εἰς τὸ Ληξιαρχεῖον τοῦ Δήμου Κονίτισης 42 Γεννήσεις, 18 Γάμοι, καὶ 16 θάνατοι.

Ἀφίχθησαν ἢ ἐπανέκαμψαν ἐξ Ἀθηνῶν, ὁ κ. Δημήτριος Α. Στεφάνου μετὰ τῆς κυρίας του, ὁ κ. Δημ. Α. Τσάνος οἰκογενειακῶς, ὁ κ. Γεώργιος Χ. Πατέρας μετὰ τῆς κυρίας

του, ὁ κ. Κων. Ρούσης, ὁ κ. Δημήτριος Ν. Σωτηρίου μετὰ τῆς κυρίας του, ὁ κ. Ἡλίας Κουκέσης μετὰ τῆς θείας του κας Εὐθυμίας χήρας Γ. Κουκέση ἀποθεραπευθείσης ἐκ κατάρματος τοῦ ποδός, καὶ οἱ κ.κ. Στέφανος Ζωγράφος μετὰ τοῦ υἱοῦ του κ. Εὐριπίδου διὰ Χιονιάδες. Ὁμοίως ἀφίχθη ὁ κ. Παναγιώτης Ρούβαλης.

Ἀνεχώρησεν δι' Ἀθήνας ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης μας κ.κ. Χριστόφορος. Ὁμοίως δὲ διὰ Θεσσαλονικὴν ὁ κ. Ἀθανάσιος Π. Λούδας.

Ὁ κ. Εὐθύμιος Γαϊτανίδης ἐγένετο πατὴρ θήλεος τέκνου, ὁμοίως καὶ ὁ κ. Παντελῆς Σκούπρας.

Τὴν 18.1.67 ἡ δις Βασιλικὴ Π. Παπαθαμιστοκλέους καθηγήτρια τοῦ Γυμνασίου μας ἀνεδέξατο ἀπὸ τῆς ἱερᾶς κολυμβήθρας, τὴν μικρὰν κορούλαν τοῦ κ. Ἀθανασίου Στεργίου διδασκάλου ραπτικῆς τοῦ Ἑθν. Ὁρφανοτροφείου, χαρίσασα εἰς αὐτὴν τὸ ὠραῖον ὄνομα Παρασκευούλα.

ΓΑΜΟΙ — ΜΝΗΣΤΕΙΑΙ

Τὴν 1.1.68 ἐτελέσθησαν εἰς Πύργον οἱ γάμοι τοῦ κ. Παύλου Μ. Παπακώστα μετὰ τῆς δίδος Εἰρήνης Μ. Οἰκονόμου καὶ τὴν 8.1.67 εἰς Ἰωάννινα τοῦ κ. Ν. καλ. Λιούμη ἐκ Γοργοποτάμου μετὰ τῆς δίδος Παναγιώτας Γ. Μήγιου ἐκ Βούρμπιανης.

Ὁ κ. Ζήσης Ντίσιος ἐκ Γοργοποτάμου, δασικὸς ὑπάλληλος καὶ ἡ ὁμοχωρίος του δις Δήμητρα Γ. Σκαλιστὴ διαμένουσα εἰς Ἀργίριον ἀντήλλαξαν ἀμοιβαίαν ὑπόσχεσιν, μητρίου Τάτση ἐξ Ἀσσημοχωρίου μετὰ τῆς γάμου, ὁμοίως καὶ ὁ κ. Εὐάγγελος Παπαδηδίδος Αὐγούλας Α. Βαλντᾶ ἐκ Πυρσογιάννης.

ΘΑΝΑΤΟΙ

Ἀπεβίωσεν πρὸ καιροῦ εἰς Ἰωάννινα ὁ σεβαστὸς πρεσβύτες Ζήσης Ν. Κατσένης, εἰς ἡλικίαν 91 ἐτῶν, πατὴρ τοῦ τέως Μοιράρχου Χωρ(κ)ῆς καὶ Νομαρχιακοῦ Συμβουλίου κ. Ἀθαν. Κατσένη, καταγόμενος ἐκ Βουρμπιάνης.

Τὴν 30.12.66 ἀπεβίωσεν εἰς Κόνιτσαν εἰς ἡλικίαν 80 ἐτῶν ὁ Πέτρος Γκίκας ὁ πασίγνωστος «Πέκης».

ΧΡΗΣΙΜΕΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΙΣ ΑΝΑΓΝΩΣΤΩΝ

(Σημ. Οί επιθυμούντες νά συμπεριληφθοῦν εἰς τὸν κατωτέρω κατάλογον παρακαλοῦνται νά ἀπευθυνθοῦν εἰς τὴν Διεύθυνσιν τοῦ Περιοδικοῦ)

ΔΙΚΗΓΟΡΟΙ ΑΘΗΝΩΝ

Νίκος Ἀργιάννης, Ἀσκληπιοῦ 7, τηλ. 611. 417
Νικόλ. Καζαμίας, Μπενάκη 4, τηλ. 627-725
Ἰωάν. Γ. Λυμπερόπουλος, Ἀλεξ. Σούτσου 5, τηλ. 613-661.
Ναπολέον Μπάρκης, Ἀκαδ. μίας 63, 632 595
Νίκος Πύρρος, Ἐμμ. Μπενάκη 8 τηλ. 315-130
Πέτρος Φρόντζος, Λυκούργου 14, τηλ. 526-611
Ιω. Ἀδαμαντίδης, Γ. Σταύρου 6, τηλ. 317-669

ΙΑΤΡΟΙ ΑΘΗΝΩΝ

Γεώργιος Γάκης, Παθολόγος - Ρευματολόγος, Καρνεάδου 3, τηλ. 719-746
Εὐάγγελος Γεωργίου, Παθολόγος, ΚΠόλεως 55, Συν. Παπάγου, τηλ. 651-072
Νικόλ. Γιάκας, Παθολόγος - Καρδιολόγος, Στουρνάρα 49, τηλ. 634-4706, οἰκία: 651-498
Παντελῆς Γιαννούλης, Καρδιολόγος, Ε. Ἀντωνιάδου 1, τηλ. 815-850
Βασίλ. Γκατσόπουλος, Καρδιολόγος - Παθολόγος, Βορείου Ἡπείρου 114, τηλ. 841-662
Φώτιος Γουσγούνης, Παθολόγος, Σόλωνος 116, τηλ. 616-563
Νικόλ. Γράβος, Καρδιολόγος, 28ης Ὀκτωβρίου 242, τηλ. 813-664
Ἀριστοτέλης Ζακόπουλος, Μαιευτῆρ, Βασ. Φρειδερίκης 40, Περιστερί, τηλ. 571 612
Πλάτων Κεχαγιᾶς, Παθολόγος, Διγενῆ Ἀκρίτα 15, τηλ. 641 872
Χαρ. Κούιος Παθολόγος, Πατρ. Ἰωακείμ 45, τηλ. 722 507
Μιχ. Μηλίγκος, Παθολόγος, Καρδιολόγος, Σκαλιστήρη 18, τηλ. 874-763
Φώτης Μπαρᾶς, Μαιευτῆρ Γυναικολόγος, Ὀμήρου 58, τηλ. 623 210
Ἀνδρέας Μπούζας, ὀφθαλμίστρος Σκουφᾶ 59 τηλ. 611 172
Ἰωάννης Παπαδημούλης, Παθολόγος—Ἀναισθησιολόγος, Ζήνωνος 21, τηλ. 521-664
Νικόλαος Τράντας, Ὀφθαλμίατρος—Υφηγητ., Γ' Σεπτεμβρίου 47, τηλ. 812—717
Βασίλειος Χρήστου, Ἀκτινολόγος, Κανάρη 19, τηλ. 611-391
Χρήστος Χρήστου, Χειρουργός, Λιβίνη 4 (τέρμα Ἱπποκράτους), τηλ. 647-765
Τάκης Γούσιος, Ἱατρός—Χειρουργός Βασ. Σοφίας 37, τηλ. 716-090
Ζήσης Παπαγεωργίου, Παθολόγος—Καρδιολόγος, Κύπρου 72, τηλ. 845 593
Κώστας Ζέρβας, Παθολόγος—Καρδιολόγος, Ἀραχώβης 16, τηλ. 630-783

ΔΙΚΗΓΟΡΟΙ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

Ἀρ. Πύρρος,	ὁδὸς Μπότσαρη
Νικ. Πύρρος	» »
Σερ. Φράγκος	» Καπλάνη
Κωσ. Φρόντζος	» Μπότσαρη
Κωσ. Λαζαρίδης	» 28ης Ὀκτωβρίου 75

ΟΔΟΝΤΙΑΤΡΟΙ ΑΘΗΝΩΝ

Μερόπη Ἀδαμαντίδης, Ρόδου 43, τηλ. 874-702
Εὐάγ. Αλεξιάδης Δημοκρίτου 1 τηλ. 613-508
Φούλα Κρέμου Γ. Καρύτση 10. Τηλ. 229.542
Κώστας Φλῶρος Χαρ. Τρικούπη 65
Π. Ο. Λ. ΜΗΧΑΝΙΚΟΙ—ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΕΣ ΑΘΗΝΩΝ κλπ
Λέανδρος Γερωντάκης, ἀρχιτέκτων, Βασ. Σοφίας 133, τηλ. 662-893
Πέτρος Μπάκας, πολ. μηχανικός, Βεραντζέρου 22, τηλ. 531-428
Γεώργιος Ράγκας, Πολ. μηχανικός, Σωκράτους 59, τηλ. 520-719
Γκόσιος Ὀρέστης, πολ. μηχανικός, Πλ. Ὀμονοίας 9, τηλ. 529-637
Κων)τίνος Τσίλης, πολ. μηχανικός, Ἀριστέιδου 10, τηλ. 234-225
Χρήστος Φλῶρος, μηχανολόγος—ἠλεκτρολόγος, Γραβιάς 16, τηλ. 623 449
Τεχνικὸν Γραφεῖον Δ. Τσάνου, Σωκράτους 59 τηλ. 520-719
Τεχνικὸν Γραφεῖον, Ἐπαμ. Παπαχρήστου, μηχανικοῦ, Χαλκοκουνδύλη 36, τηλ. 533-821
Τεχνικὸν Γραφεῖον Θ. Μηλίγκου, Σωκράτους 59, τηλ. 531 729

ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

«Ἰωάννινα», Ν. Τσάκας, Βερατζέρου 10, τηλ. 523-204
«Στάνλεϋ» Β. Ρόζος, Δ. Παγώνης καὶ Ε. Τσάνος, Ὀδυσσέως 1, τηλ. 531-780

ΑΘΗΝΩΝ ΔΙΑΦΟΡΑ

«Νυφικά διάφορα», Βεατρίκη Τσαλαμάνη, Ἀγ. Μάρκου 10, τηλ. 224-486.
Βιοτεχνία Νεωτερισμῶν καὶ Εἰσαγωγῶν (Ἐσώρουχα—Δαντέλλες—Πλεκτά κλπ.), Μίλτος Ζαφείρης Ο.Ε., Ἀθηναίδος 3, τηλ. 229-564
«Νεωτερισμοί» Ἀφοί Ζαφείρη, Κολοκοτρώνη 34δ, τηλ. 234 070
Κορνίζες—Πίνακες, Χρήστος Ράγκας, Βύσσης 21, τηλ. 314 264
Ραφεῖον Φροντίζες Φίλιππος, Λέκκα 3, τηλ. 236-328
Εἰσαγωγῶν: Εἶδη Γυναικεῖα, Φλῶρος Νικόλ., Εὐαγγελιστρίας 5, τηλ. 236-927
Λογιστικὰ Νῆος Βρυζώνης, Ἐπιδούρου 21, τηλ. 534-605
Ἐλαιοχρωματιστὴς Ἀνδρέας Γκόντζος, Φωταμάρα 49, τηλ. 9 7-8 2
Ραφεῖον Νῆος Καρρᾶς, Φειδίου 2, Τηλ. 627-193

ΙΑΤΡΟΙ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

Ἀθαν. Μενέκας, ὠτορινολαρυγγολόγος ὁδὸς Καραϊσκάκη
Ἀλ. Πηγάδας, ὀδοντίατρος, Γιαλὶ—Καφενέ
Κων. Κίγκας » ὁδὸς Σαμουλ

ΔΙΑΦΟΡΑ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

Κώστας Γέγιος : Ἐστιατόριον «Ἡ Κένιτ» ὁδὸς Καραϊσκάκη 9